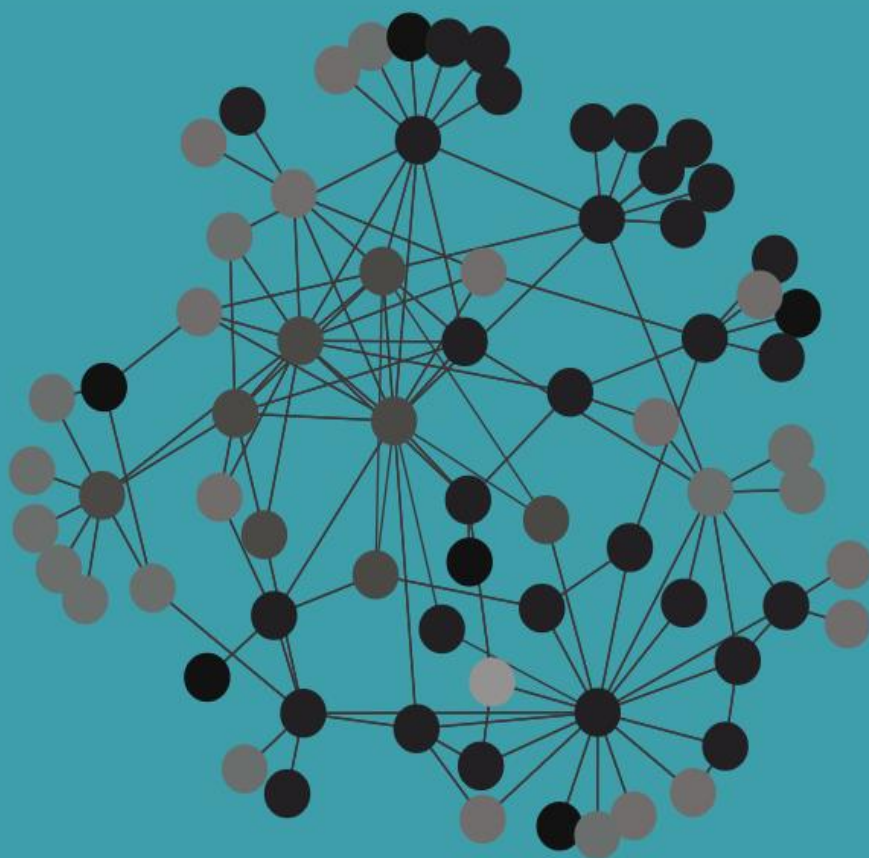

ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІЗАЦІЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ОРГАНІВ ВЛАДИ В М. ВІННИЦЯ

ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІЗАЦІЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ОРГАНІВ ВЛАДИ В М. ВІННИЦЯ

Дослідження реалізоване на замовлення КП "Інститут розвитку міст" за фінансової підтримки проекту "ПРОМІС" у партнерстві з Аналітичним центром Cedos.

Авторка:

Грищенко Марія

Експертна та технічна підтримка:

Вербицький Іван

Ткачук Валентина

Редагування і коректура:

Матвеева Марина

*Тут і далі ми використовуємо іменник з відділеним «/» гендерованим закінченням для позначення особи, гендер як_ої невідомий чи не має значення в нинішньому контексті, та групи осіб різного гендеру, або гендер яких невідомий, або гендер яких не має значення в нинішньому контексті. Ми однаково поважаємо жінок, небінарних осіб та чоловіків. Оскільки в україномовному інформаційному просторі сьогодні набагато частіше підкреслюється існування чоловіків, ніж усіх інших (тобто більшості людей), ми, щоб врівноважити цей перекис, тут і далі використовуємо таку форму на позначення сукупності різних людей чи людини, гендер як_ої невідомий.

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ:

ГІ – глибинне інтерв'ю

ГС – громадянське суспільство

ОВ – органи влади

ОГС – організації громадянського суспільства

ОМВ – органи місцевої влади

ФГ – фокус-група

ЗМІСТ:

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	4
КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	7
СТАН РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В М.ВІННИЦЯ	15
ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІЗАЦІЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ	26
ВЗАЄМОДІЯ ОГС МІЖ СОБОЮ	46
ДІЯЛЬНІСТЬ ХАБУ «МІСТО ЗМІСТІВ»	52
ПРОФІЛЬ ОГС, ЩО ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У КІЛЬКІСНОМУ ДОСЛІДЖЕННІ	59

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета дослідження: Виявити та оцінити практики взаємодії організацій громадянського суспільства між собою та органами місцевої влади. Оцінити діяльність хабу «Місто змістів».

Дослідження реалізоване: вересень-листопад 2020 року.

Дослідження передбачало 2 етапи:

- Якісне дослідження: 2 фокус-групи та 11 глибинних інтерв'ю:
 - 1 ФГ з представниками ОГС (6 осіб): організації члени Спідки «Мережі ОГС «Місто Змістів»»: 2 організації зі сфери захисту прав та посилення гендерної і соціальної рівності; 1 організація зі сфери екології; 2 – неформальної освіти; 1 – соціальної сфери та забезпечення інклюзивності та доступності.
 - 4 ГІ з ОГС: 2 організації зі сфери культури; 1 – зі сфери моніторингу та оцінки; 1 організація представниця благодійного фонду.
 - 1 ГІ з експертом у сфері розвитку ОГС,

Під час глибинних інтерв'ю та ФГ з учасниками/-цями обговорювались такі теми:

- Оцінка стану розвитку ГС, бар'єри на шляху розвитку та потреби ОГС;
- Досвід взаємодії ОГС між собою, фактори, що впливають на посилення взаємодії та бар'єри, що заважають налагодженню партнерств;
- Досвід взаємодії ОГС та ОМВ, оцінка наявних механізмів взаємодії, аналіз наявного досвіду, фактори, що посилюють взаємодію, бар'єри, що заважають їй, напрямки розвитку подальшої взаємодії;
- Оцінка діяльності Хаб «Місто Змістів», потенційні стратегічні напрямки його розвитку;
- Оцінка діяльності Спідки «Мережа ОГС «Місто Змістів»»
 - 1 ФГ з представниками ОМВ (3 учасники/-ці): представники/-ці КП «Інститут розвитку міст»
 - 5 інтерв'ю з представниками ОМВ: службовці зі сфери: містобудування та архітектури, мобільності, соціального забезпечення, економіки та фінансів, правової політики та комунікації.

Під час глибинних інтерв'ю та ФГ з учасниками/-цями обговорювались такі теми:

- Оцінка стану розвитку ГС, бар'єри на шляху розвитку та потреби ОГС;
- Досвід взаємодії ОГС та ОМВ, оцінка наявних механізмів взаємодії, аналіз наявного досвіду, фактори, що посилюють взаємодію, бар'єри, що заважають їй, напрямки розвитку подальшої взаємодії;
- Оцінка діяльності Хаб «Місто Змістів», потенційні стратегічні напрямки його розвитку;
- Оцінка діяльності Спідки «Мережа ОГС «Місто Змістів»»
- Кількісне опитування ОГС онлайн: 42 організацій громадянського суспільства (рівень відповіді на запрошення взяти участь у дослідженні – 20%).

Анкета містила питання за темами:

- Оцінка стану розвитку ГС в місті, оцінка умов розвитку ГС та ОГС
- Взаємодія ОГС з ОМВ
 - Обізнаність в діяльності ОМВ, оцінка діяльності ОМВ
 - Оцінка інструментів взаємодії
 - Джерела отримання інформації про діяльність ОМВ та можливості взаємодії
 - Досвід взаємодії з ОМВ
 - Досвід співпраці з ОМВ, оцінка досвіду співпраці
 - Бар'єри на шляху розвитку взаємодії
 - Потенційні напрямки взаємодії
- Взаємодія ОГС між собою
 - Знання організацій
 - Досвід та форми взаємодії
 - Досвід та форми співпраці
 - Інформування про можливість взаємодії
 - Бар'єри на шляху до налагодження взаємодії
- Оцінка діяльності Хаб «Місто Змістів»
 - Знання та досвід користування Хаб «Місто Змістів»
 - Оцінка діяльності Хабу
 - Сильні сторони та рекомендації щодо вдосконалення діяльності
- Оцінка діяльності Спілка «Мережа ОГС «Місто Змістів»»
 - Знання про діяльність та досвід взаємодії
 - Оцінка діяльності
 - Знання про підписання меморандуму між ОГС та ОМВ про посилення співпраці

Метод відбору: метод снігової кулі.

Методологічні обмеження: кількісне дослідження не є репрезентативним по відношенню до представників ОГС м. Вінниці та відображає лише думку тих організацій, що взяли участь у дослідженні. Є ймовірність, що в дослідженні взяли участь більш лояльні до ОМВ організації. Однак на основі даних ми можемо зробити висновок про думку найбільш активних ОГС.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБКИ МЕТОДОЛОГІЇ МОНІТОРИНГУ СПІВПРАЦІ ОГС ТА ОВ

- 1) Запровадити щорічний моніторинг взаємодії ОГС та ОВ. Основою для дослідницької методології є дане дослідження. Моніторинг має складатись із 3-х елементів:
 - а. анкетування серед представників ОМВ щодо досвіду співпраці із ОГС;
 - б. анкетування ОГС щодо досвіду співпраці з ОМВ та між собою;
 - с. проведення 3 ФГ або 10-12 ГІ з представниками ОГС. Для проведення інтерв'ю бажано залучити дружні організації з метою забезпечення розмови в умовах довіри.
- 2) Для реалізації моніторингу запросити локальну організацію. Для забезпечення сталості доцільно запросити зовнішнього експерта для консультації локальної організації, що буде реалізовувати моніторинг.

- 3) Запровадити практику збору «історій успіху» взаємодії ОМВ та ОГС. Історії успіху необхідно збирати у голів департаментів та профільних заступників/-ць міського голови. Збір історій має відбуватись у форматі заповнення спеціально розроблених форм. Метою збору успішних прикладів взаємодії є: 1) обмін досвідом між різними департаментами; 2) можливість саморефлексії та аналізу отриманого досвіду співпраці; 3) додаткове стимулювання для співпраці; 4) каталогізація успішних практик. На основі моніторингу можна організувати форуми, події у форматі «Факап найт» для обміну досвідом, а також видавати щорічні буклети із описом реалізованих проєктів та програм спільно з ОГС.
- 4) Запровадити систему збору зворотного зв'язку про умови перебування та взаємодію з хабом «Місто змістів». Метою збору зворотного зв'язку є оперативне реагування та надання пропозицій щодо покращення функціонування простору.

КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

СТАН РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В М. ВІННИЦЯ

ВИСНОВКИ

За даними Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України на момент вересня 2020 року на території Вінницької міської громади зареєстровано 1503 громадських організацій (ОПФГ – 815) та 295 благодійних організацій (ОПФГ – 845). До реєстру неприбуткових установ належить 765 громадських організацій. Одночасно, учасники/-ці дослідження, зазначаючи факт офіційної реєстрації значної кількості ОГС, оцінюють, що в місті існує до 150 реально діючих організацій та ініціатив. База даних з контактами діючих на постійній основі в місті організацій не ведеться.

Представники/-ці ОГС та ОМВ, що взяли участь у дослідженні, високо оцінюють стан розвитку громадянського суспільства в м. Вінниця. Сильними сторонами ОГС у Вінниці є достатній рівень компетентності та професіоналізму, активність та цілеспрямованість, відкритість до співпраці, інноваційність та творчість. Організації мають реальні приклади позитивних змін у місті завдяки кооперації та взаємодії. Такі приклади трансформацій надихають їх на подальшу активну роботу та розвиток.

Учасники/-ці дослідження відмічають значні позитивні трансформації, що відбулися в ГС за останні 3-4 роки. На розвиток ГС в місті вплинули як загальнонаціональні тенденції, так і локальні зміни. До числа перших належать посилення ОГС завдяки розвитку неформальної освіти, запровадження нових механізмів участі, організація національних форумів та тренінгів для обміну досвідом між містами, реалізація міжнародних програм підтримки та посилення ролі ГС тощо, а до локальних змін — наявність політичної волі у представників/-ць муніципалітету посилювати співпрацю ОВ та ОГС, створення фізичного простору для взаємодії ОГС з ОМВ (зокрема, Хабу «Місто Змістів»), активізація молодих ініціатив та інституційний розвиток вже діючих організацій, професіоналізація ОГС та збільшення рівня компетентності їх членів/-кинь.

Попри позитивні зрушення в розвитку ГС існують бар'єри та проблеми, що заважають сталому розвитку ГС. Ключовими бар'єрами є: брак ресурсів (фінансових та людських), брак підтримки на інституційний розвиток, відсутність політики диверсифікації фінансування ОГС та залежність від донорського фінансування, брак реального впливу ГС на міську політику та секторальні стратегії, знецінення або недооцінка роботи ОГС та їх вкладу в міський розвиток, збереження недостатнього рівня інституційної спроможності багатьох організацій (брак фінансової прозорості, стратегічного та операційного планування), брак системної діяльності у частини ОГС, збереження тенденції дискурсивного розділення організацій на «своїх» (або «провладних») та інших, знецінення локальної експертизи ОГС, брак організацій, що займаються аналітичною та моніторинговою діяльністю, необхідність підвищення рівня експертності та професіоналізму серед молодих ОГС, вигорання громадських активістів/-ок. Розвитку ГС також перешкоджають і загальні умови життя в місті, зокрема, брак активного та різноманітного культурного життя в місті стимулює міграцію активної, творчої та освіченої молоді.

На розвиток ГС в м. Вінниця вплинула і пандемія COVID-19 у 2020 році.

Розповсюдження пандемії та запровадження карантинних обмежень мали як

позитивний, так і негативний вплив. До позитивних наслідків можна віднести запровадження нових практик реалізації проєктів, стимулювання інноваційності в діяльності, можливість дистанційно долучитись до освітніх проєктів та подій з обміну досвідом між ОГС на національному рівні. Серед негативних наслідків пандемії є втрата ресурсів та неможливість реалізації запланованих проєктів, неможливість довгострокового планування, підвищення навантаження на організації через погіршення соціально-економічного та психологічного стану вразливих категорій населення, з якими працюють ОГС, та збільшення їх кількості, необхідність активізації ресурсів на вирішення нагальних проблем, що відволікає від статутної діяльності, погіршення економічного стану учасників/-ць ОГС, психологічна втома та посилення вигорання серед учасників/-ць ОГС.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1) Стимулювання прозорості діяльності та звітування ОГС. Розповсюдження практик публікації фінансового звіту організацій.
- 2) Забезпечення можливостей для посилення диверсифікації фінансування ОГС.
- 3) Запровадження ефективної програми підтримки практик невикористання в сфері громадянського суспільства (необхідність переходу від навчання до практикування).
- 4) Забезпечення умов для обміну досвідом між ОГС. Запровадження практик стажування для ОГС.
- 5) Стимулювання розвитку аналітичних та дослідницьких організацій у місті, що спеціалізуються на різних сферах діяльності: збереження навколишнього середовища, мобільність, креативні індустрії, охорона здоров'я, антикорупційна діяльність.
- 6) Сфери, що потребують посилення діяльності ОГС:
 - a. охорона здоров'я;
 - b. сучасне мистецтво, креативні індустрії та альтернативна культура;
 - c. організація неформальної взаємодії для мешканців;
 - d. підтримка підприємництва;
 - e. містопланування та архітектура;
 - f. безробіття та ринок праці.

ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІЗАЦІЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ

ВИСНОВКИ

Більшість представників/-ць ОГС та ОМВ, що взяли участь у дослідженні, високо оцінюють діяльність одне одного. Обидві сторони відмічають значне налагодження взаємодії між ОГС та ОМВ за останні роки. Посилення співпраці стимулювали проактивна позиція ОГС, зміна дискурсу від неконструктивної критики до обґрунтованої та прагнення до діалогу, зростання довіри завдяки особистому знайомству та неформальній взаємодії, що відбувались на форумах та завдяки впровадженню нових механізмів взаємодії (бюджету участі, конкурсів для ГО, розвитку практик громадських консультацій), навчання та обмін міжнародним досвідом серед представників/-ць ОМВ, зростання професіоналізму ОГС, позитивний досвід співпраці, створення Хабу «Місто змістів» як майданчика для взаємодії.

Більшість учасників/-ць дослідження від ОГС мають досвід взаємодії з ОМВ. Лише декілька ОГС перебували в ситуації конфронтації з ОВ та незначна частка організацій відмічають ігнорування своїх організацій з боку влади. Найчастіше ініціаторами взаємодії та співпраці є ОГС. Представники/-ці ОМВ також очікують на проактивну позицію зі сторони ГС. Зі свого боку ОГС висловлюють побажання щодо посилення проактивності з боку ОМВ. Водночас і ОГС, і ОМВ відмічають важливість налагодження взаємодії для посилення позитивних змін у місті.

Найбільш розповсюдженими практиками взаємодії є персональні зустрічі, участь у робочих групах та круглих столах, участь у подіях, організація спільних подій, участь у громадських консультаціях під час розробки стратегій розвитку міста та реалізація спільних проєктів. Взаємодія частіше має ситуативний характер, ніж відбувається на системній основі. В основі налагодження плідної співпраці лежить довіра, заснована на попередньому позитивному досвіді співпраці. Таким чином, можливість взаємодії базується на індивідуальних контактах, що негативно впливає на оцінку прозорості наявних механізмів налагодження взаємодії.

Серед найбільш впливових механізмів представники/-ці ОГС відмічають участь у робочих групах, участь у конкурсі для ОГС, персональні зустрічі з міським головою та службовцями, спільна організація подій. Найменш ефективними, на думку учасників та учасниць дослідження, є звернення до ЗМІ, акції прямої дії, делегування своїх представників/-ць до органів влади, електронні петиції та розробка і просування результатів дослідження. Таким чином, найвпливовішими є механізми, що найбільш розповсюджені у застосуванні.

Найбільш розповсюдженими сферами взаємодії є неформальна освіта, соціальні послуги, культура та мистецтво, дослідження та моніторинг. Ці сфери належать до таких, де найчастіше реалізуються «м'які проєкти». Менш розповсюдженою є взаємодія у сферах, що передбачають реалізацію інфраструктурних проєктів.

ОВ та ОГС мають достатній рівень поінформованості про існування та діяльність одне одного. ОГС оцінюють свій рівень поінформованості про діяльність ОМВ як вищий за середній. В середньому представники/-ці ОГС знають близько 10-15 організацій, що діють у їх сфері.

Діючими механізмами інформування одне одного про можливість взаємодії є розміщення інформації на офіційних ресурсах (сайтах та сторінках в соціальних мережах) та особисті запрошення. ОМВ та ОГС також застосовують і більш інноваційні механізми, наприклад, спільний чат. Дані механізми потребують персонального знайомства або наявної проактивної позиції та бажання знайти необхідну інформацію. Це може негативно впливати на рівень поінформованості про можливість залучення та прозорість даних механізмів. Значна кількість учасників/-ць дослідження (зі сторони і ОМВ, і ОГС) відмічають брак розуміння потреб одне одного щодо можливості кооперації та взаємодії.

Факторами, що визначають успішну взаємодію, є вмотивованість, чітко визначена мета, розуміння реальних потреб аудиторії, взаємна довіра та відповідальність, відсутність упереджень відносно одне одного та необґрунтованої критики, чіткий розподіл відповідальності та обов'язків, партнерські стосунки, дотримання домовленостей, прозорість та підзвітність, системність взаємодії, орієнтація на результат та наявність результату взаємодії.

Більшість учасників/-ць дослідження (зі сторони і ОМВ, і ОГС) мають досвід співпраці. В середньому респонденти/-ки називали 3-5 прикладів реалізації успішних спільних проєктів. В більшості випадків співпраця має ситуативний, а не системний стратегічний характер.

ОГС та ОМВ позитивно оцінюють досвід співпраці одне з одним. Втім, ОГС, а також деякі представники/-ці ОМВ відмічають брак реального впливу громадськості на процеси прийняття рішень.

Під час дослідження обидві сторони — ОГС та ОВ — актуалізували необхідність запровадження практик делегування частини повноважень ОМВ та реалізації соціального замовлення. Представники/-ці ОМВ виявили готовність обговорити та розглянути можливість такого делегування. ОГС відмічають назрілу необхідність такої форми співпраці для посилення міського розвитку. Потенційними сферами для реалізації відповідних практик є дослідження та моніторинг, організація подій, експертна підтримка та консультування. Учасники/-ці дослідження також акцентують увагу на тому, що для налагодження такої взаємодії необхідні запровадження прозорих механізмів та посилення взаємної відповідальності та професіоналізму.

Ключовими бар'єрами налагодження співпраці є брак довіри одне до одного, взаємні упередження, брак розуміння зі сторони ОВ, яким чином ОГС можуть посилити їх діяльність, брак прозорих механізмів налагодження першого контакту ОГС з ОВ, попередній негативний досвід взаємодії, брак знання сфер відповідальності та діяльності одне одного, відсутність спільної бази контактів ОГС у ОМВ, складність роботи з казначейством для ОГС, брак ефективного інформування одне одного про потреби та можливості для взаємодії. Дослідження також дало можливість виявити необхідність покращення механізмів участі громадськості, зокрема, конкурсу проєктів від ОГС.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1) Запровадження збору та оновлення єдиної для ОМВ м. Вінниці бази контактів всіх ОГС, громадських активістів міста. Основою такої бази контактів має бути опитування керівників/-ць департаментів та заступників/-ць міського голови.
- 2) Необхідність запровадження системних та прозорих механізмів впливу ОГС на міські політики.
- 3) Створення майданчика для комунікації та обміну інформацією між ОМВ та ОГС про актуальні проєкти, потреби та можливості співпраці. Запровадження практик неформальних зустрічей раз на квартал.
- 4) Вдосконалення механізму конкурсів для ОГС: 1) реалізувати конкурс у різних сферах діяльності; 2) запровадити прозорий механізм ротації організацій, що беруть участь у конкурсі.
- 5) Покращення практик консультацій ОМВ з ОГС: 1) запровадження практик раннього залучення; 2) запровадження прозорого інформування про початок розробки стратегічних документів; 3) запровадження практик інформування про результати консультацій; 4) мінімізація практики невиконання домовленостей після залучення громадськості; 5) запровадження принципу необхідності «маленьких перемог» та реалізації пілотних проєктів для забезпечення виконання домовленостей та наочних прикладів того, що домовленості виконуються.

- 6) Розроблення прозорого механізму налагодження інформування та взаємодії ОМВ та ОГС, пошуку партнерів для реалізації проєктів (в тому числі і грантових) за участі представників/-ць ОМВ та ОГС. На прикладі інших міст: це може бути окремий відділ чи департамент (м. Львів, м. Варшава), кожен департамент або відділ може мати відповідальну контактну особу, це може бути реалізовано в форматі платформи (м. Київ) тощо.
- 7) Посилення практик обміну досвідом та реалізації проєктів у співпраці. Посилення просвітництва у сфері зон відповідальності та діяльності ОМВ.
- 8) Популяризація прикладів вдалої співпраці серед представників/-ць ОМВ та ОГС.
- 9) Прийняття програми, спрямованої на розвиток громадянського суспільства та посилення співпраці.
- 10) Заохочення ОГС до моніторингу діяльності ОМВ. Стимулювання практик дослідження та аналітики в різних сферах міського розвитку. Розроблення та запровадження механізму підтримки моніторингових організацій, що одночасно збереже їх незалежність та незаангажованість.
- 11) Запровадження механізму «соціального замовлення» та делегування частини функції органів влади організаціям громадянського суспільства на засадах прозорості та відкритості;
- 12) Посилення співпраці ОГС та комунальних підприємств, закладів та установ.
- 13) Запровадження прозорих та доступних механізмів консультацій щодо розробки програм розвитку на ранніх етапах роботи над документом. Покращення системи інформування про консультації.
- 14) Продовження організації форумів для ОГС та ОМВ. Запровадження аналогічних форумів у різних сферах міського розвитку.
- 15) Збереження незалежності та незаангажованості ОГС.
- 16) Запровадження просвітницької діяльності для ОГС з приводу діяльності ОМВ, розподілу відповідальності. Розгляд можливості запровадження перехресного стажування для ОМВ та ОГС.
- 17) Посилення співпраці у таких сферах, як: креативні та культурні індустрії, розвиток сучасного мистецтва в місті, охорона здоров'я, безробіття та ринок праці, налагодження співпраці технікумів та роботодавців, збереження навколишнього середовища, розвиток підприємництва, молодіжне підприємництво, архітектура та містобудування, екологічний моніторинг.
- 18) Створення майданчика для взаємодії культурних та креативних індустрій, простору розвитку альтернативної культури, реалізації сучасних культурних практик.
- 19) Реалізація проєктів (хабів) в інших населених пунктах Вінницької територіальної громади.

ВЗАЄМОДІЯ ОГС МІЖ СОБОЮ

ВИСНОВКИ

Представники/ці ОГС відмічають, що в місті активно діють на постійній основі близько 150 організацій. Більшість із учасників/-ць дослідження особисто знають 20-40 організацій. Учасники/-ці дослідження відмічають свій рівень обізнаності щодо діяльності громадських організацій на високому рівні.

Учасники/-ці дослідження наголошують на важливості розвитку співпраці між ОГС для розвитку ГС, посилення його впливовості в місті, забезпечення ресурсної та експертної

підтримки одне одного, обміну досвідом та навчання, генерації нових ідей. Більшість відмічає посилення консолідації та співпраці у громадянському суспільстві м. Вінниця за останні 2-3 роки. Учасники/-ці дослідження відмічають перехід від дискурсу конкуренції до партнерства. Однак взаємодія між ОГС все ще залишається переважно точковою, тобто для реалізації разового проєкту або вирішення нагальних проблем, але не системною та стратегічною. Кроком до налагодження системної взаємодії є створення коаліцій, таких як Спілка «Мережа ОГС “Місто Змістів”».

Найбільш розповсюдженими формами взаємодії ОГС є відвідування подій одне одного, організація спільних подій, участь у проєктах одне одного, неформальна взаємодія громадських активістів/-ок, участь у «Мережі “Місто Змістів”» тощо.

Половина учасників/-ць дослідження мають досвід співпраці з 2-5 організаціями за останні 2 роки. Найбільш розповсюдженими механізмами інформування про можливість кооперації є особисті звернення, засновані на позитивному досвіді взаємодії, оголошення в соціальних мережах і на сайтах організацій.

Бар'єрами, з якими зіштовхуються ОГС на шляху до кооперації, є відсутність чіткої мети для об'єднання, розбіжність цілей та методів роботи організацій, брак довіри, існування упередженого ставлення одне до одного та поділ організацій на «своїх» та «інших», брак ефективного механізму обміну потребами для співпраці та інформування одне одного, брак повної бази контактів організацій, що діють в місті, завантаженість організацій своїми проєктами та брак часу на налагодження якісної співпраці, брак позитивного досвіду співпраці, різний рівень очікувань якості реалізованого проєкту та рівня залученості.

Потенційні напрямки для налагодження співпраці — це налагодження міжсекторальної взаємодії, неформальна освіта, посилення ГС в м. Вінниця, адвокація спільних інтересів для досягнення спільної мети (наприклад, в сфері охорони навколишнього середовища, культури, соціальної рівності в суспільстві), обмін досвідом та знаннями одне з одним, дослідження та моніторинг (наприклад, антикорупційна діяльність) тощо. Для досягнення спільної мети представники/-ці ОГС готові виділяти від декількох годин до одного дня на тиждень.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1) Створення бази контактів організацій, що реально діють у місті та бажають співпрацювати.
- 2) Запровадження практик прозорості діяльності та звітування, відкритої комунікації про цілі та принципи діяльності організацій.
- 3) Обмін досвідом успішних практик взаємодії між ОГС.
- 4) Посилення міжсекторальної співпраці. Реалізація спільних проєктів організаціями із різних сфер діяльності. Наприклад, організаціями зі сфери культури та соціальної сфери.
- 5) Посилення обміну досвідом та взаємного навчання. Запровадження практик стажування для ОГС.
- 6) Створення платформи для активізації взаємодії, в першу чергу для інформування про можливості кооперації та співпраці.

ВИСНОВКИ

Хаб «Місто Змістів» відіграє важливу роль у розвитку громадянського суспільства в м. Вінниця. Хаб відіграє функцію майданчика для мережування ОГС та взаємодії ОМВ та ОГС.

Сьогодні Хаб функціонує, як подієвий майданчик для ОГС та ОМВ, є місцем зустрічей, знайомств і мережування. Більшість учасників/-ць дослідження відвідують хаб для участі в подіях або організації власних. Найчастіше це навчальні заходи, форуми та громадські консультації чи стратегічні сесії, організовані муніципалітетом для розробки міських проєктів чи стратегій міського розвитку. До запровадження карантинних обмежень більшість учасників/-ць дослідження відвідували Хаб раз на 3 місяці та частіше.

Учасники/-ці дослідження оцінили діяльність Хабу на високому рівні. Сильними сторонами діяльності Хабу є його роль як майданчика для взаємодії, відкритість для взаємодії, якість роботи команди Хабу, якість простору, його доступність та інноваційність, якісний менеджмент, чіткість та зрозумілість умов співпраці, відсутність забюрократизованості у процесі взаємодії тощо.

Учасники/-ці дослідження бачать можливість розвитку діяльності Хабу «Місто Змістів» не лише як майданчика для подій, а й як платформи для посилення громадянського суспільства та його впливовості в місті. Учасники/-ці дослідження визначили й інші рекомендації для покращення роботи: запровадити системні практики стратегування розвитку Хабу із залученням громадськості, посилити незалежність діяльності, сконцентруватися на напрямках розвитку ГС та посилення взаємодії ОГС та ОВ, в подальшому розвивати форум, покращити ефективність інформування про події, що відбуваються в хабі, посилити освітній напрям діяльності та запровадити практики обміну досвідом.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1) Чітке розмежування функції команди КП «Інститут розвитку міст» за напрямком посилення розвитку ОГС та адміністрування роботи хабу «Місто змістів».
- 2) Покращення комунікації з приводу умов користування простором та взаємодії з хабом «Місто змістів» .
- 3) Фіксація у письмовій формі ключових домовленостей про взаємодію з Координаційною радою та Спільною ОГС «Мережа "Місто змістів"».
- 4) Запровадження розсилки (або іншого формату систематичного інформування) з новинами хабу та громадянського суспільства для ОГС (незалежно чи належить вони до мережі, чи ні) .
- 5) Потенційним напрямом розвитку діяльності хабу «Місто змістів» може бути запровадження послуг організації та проведення подій.

ВИСНОВКИ

Ключовими напрямками роботи спілки «Мережі ОГС «Місто Змістів»» є розбудова взаємодії ОГС та ОМВ та посилення розвитку громадянського суспільства. Створення «Мережі» є важливим кроком для налагодження системної взаємодії ОГС та ОМВ. Участь у «Мережі» стає запорукою створення лояльності між організаціями-учасниками, що є першим кроком до побудови довіри. Спілка також посилює обмін досвідом між організаціями та надає підтримку молодим ініціативам.

Більшість учасників/-ць дослідження знають про діяльність спілки. Варто зазначити, що більше половини учасників/-ць дослідження належать до організацій, що входять до «Мережі». Респонденти/-ки високо оцінюють діяльність Мережі за всіма параметрами.

Для подальшого розвитку «Мережа» потребує спільного аналізу результатів своєї діяльності, його критичного осмислення, розуміння, «що нас об'єднує і чим ми можемо пишатись», а які виклики та проблеми потребують нагального вирішення. Більш того, сьогодні нагальним є питання пошуку спільної мети діяльності та актуалізації стратегії розвитку. На шляху до подальшого розвитку «Мережа» зіштовхується із викликами необхідності пошуку додаткових ресурсів (фінансових, людських, часових) для інституціоналізації та організаційного розвитку, потребою розбудовувати довіру між організаціями, що входять до «Мережі». Важливо також звернути увагу і на вдосконалення системи інформування одне одного про діяльність «Мережі» та про можливості для співпраці.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1) Провести сесію рефлексії та обговорити досвід існування мережі, взаємодії, комунікації, розподілу обов'язків тощо.
- 2) Реалізувати стратегічну сесію та напрацювати спільну візію та мету діяльності.
- 3) Закріпити у письмовій формі умови співпраці та взаємні зобов'язання між хабом «Місто змістів», мережею ОГС та КП «Інститут розвитку міст».
- 4) Актуалізувати список організацій учасниць мережі та їх представників/-ць;
- 5) Реалізувати зустрічі для неформальної взаємодії членів мережі (мінімум 2 представники/-ці від організації).
- 6) Зробити інформаційну розсилку для членів мережі про її діяльність мережі, діяльність організацій, потреб у співпраці, діяльність координаційної ради тощо.
- 7) Посилити зовнішню комунікацію про діяльність мережі.
- 8) Обговорити можливість запровадження оплачуваної ролі координатора/-ки мережі.

СТАН РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В М. ВІННИЦЯ

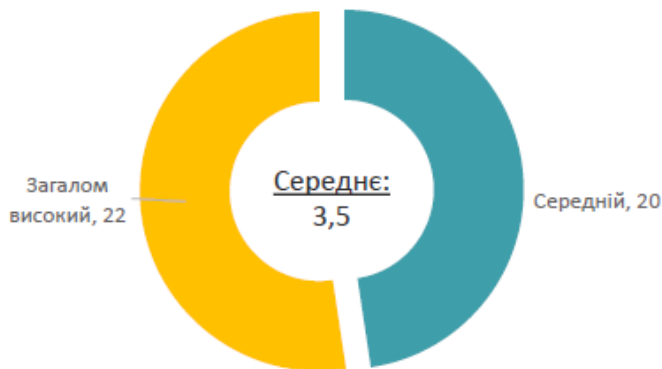
Громадянське суспільство відіграє важливу роль в міському розвитку: посилення демократичного врядування в місті, представлення та захист інтересів різних груп населення, моніторинг та контроль діяльності ОГС, реалізація інноваційних проєктів, критичне осмислення напрямків розвитку, підвищення якості життя в місті тощо. Оцінка стану розвитку ГС в місті передбачає: оцінку кількості діючих інституцій громадянського суспільства, їх рівня спроможності, рівня впливовості на міську політику, суб'єктивну оцінку умов розвитку та потреб.

За даними Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України на момент вересня 2020 року на території Вінницької міської громади зареєстровано 1503 громадських організацій (ОПФГ – 815) та 295 благодійних організацій (ОПФГ – 845). До реєстру неприбуткових установ належить 765 громадських організацій. Одночасно, учасники/-ці дослідження, зазначаючи факт офіційної реєстрації значної кількості ОГС, оцінюють, що в місті існує до 150 реально діючих організацій та ініціатив.

Представники/-ці громадянського суспільства відмічають, що в місті активно працює до 150 організацій.. Одночасно представники/-ці ОГС відмічають, що особисто знають від 10 до 100 організацій, що діють в місті Вінниця. База даних з контактами діючих на постійній основі в місті організацій не ведеться.

Під час кількісного опитування представники/-ці ОГС оцінили стан розвитку громадянського суспільства в місті на високому або середньому рівні. Жоден/-на учасник/-ця дослідження не оцінили ГС на низькому рівні. Однак, і найвищу оцінку ніхто не поставив.

Рівень розвитку громадянського суспільства сьогодні

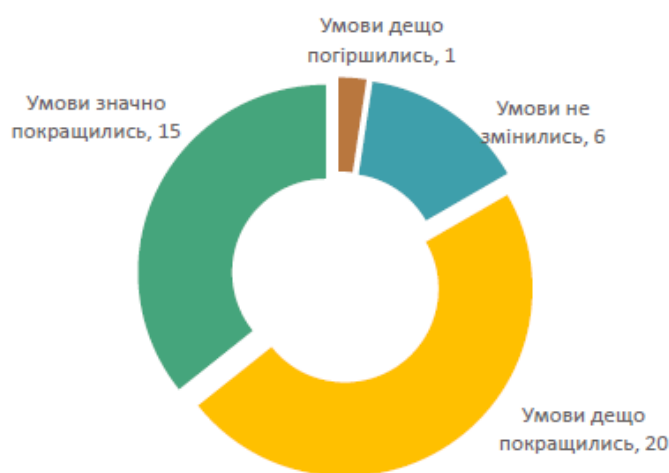
Питання: Як би Ви оцінили нинішній рівень розвитку громадянського суспільства у м. Вінниця?
Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

Під час глибинних інтерв'ю представники/-ці ОГС відзначали, що громадянське суспільство в м. Вінниці за останні 5 років значно посилилось: зростає кількість організацій, з'являються нові неформальні ініціативи, відбувається посилення організаційної спроможності та підвищення якості їх діяльності. Вони також зауважують, що організації починають більше розуміти потребу у співпраці між собою та з органами влади. Стимулює розвиток громадського сектору підвищення доступу до інформації, збільшення можливостей для навчання, відкриття хабу «Місто змістів», розвиток та накопичення досвіду організацій, що існують більше 3-5 років, як майданчиків для комунікації, налагодження діалогу з представниками органів влади (підвищення їх відкритості) тощо.

Представники/-ці муніципалітету також говорять про посилення розвитку ОГС в місті. На їх думку «переломним» моментом став 2017 рік. Організації стали більш спроможними, з'явилися нові ініціативи, що об'єднуються навколо спільних інтересів для вирішення конкретних проблем. Деякі інформанти/-ки повідомляють, що в місті з'явилося вдвічі більше активних організацій за останні 3-4 роки. ОМВ відмічають, що організації загалом стали більш відкритими, прозорими, стало менше «неконструктивної» критики (безпідставних звинувачень), організації демонструють більшу готовність до діалогу та взаємодії. Учасники/-ці дослідження від ОМВ також наголошують на зростанні загальної нормативно-правової обізнаності представників/-ць ОГС. Це проявляється в більш кваліфікованих запитах на доступ до інформації та обґрунтованій критиці.

Більшість з опитаних під час кількісного дослідження відмічають, що умови для розвитку ГС в місті покращилися за останні 2 роки.

Зміни умов для розвитку ГС за 2 роки

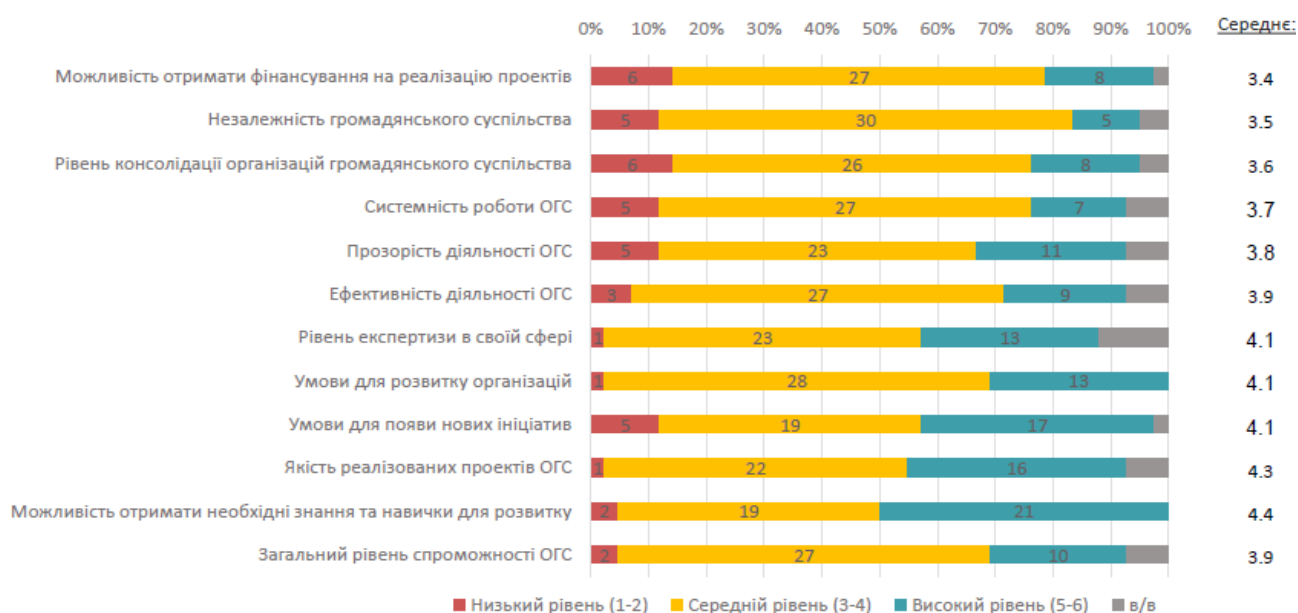

Питання: Як змінилися умови для розвитку громадянського суспільства в місті за останні 2 роки?

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

За результатами кількісного опитування, ОГС оцінили умови для розвитку громадянського суспільства на рівні вище середнього. Найбільш високі бали учасники/-ці дослідження (середній бал 4,4-4,3 за 6 бальною шкалою) віддали таким умовам, як: 1) можливість отримати необхідні знання та навички для розвитку; 2) якість реалізованих проєктів; 3) умови для появи нових ініціатив; 4) умови для розвитку ОГС. Найменші оцінки (середній бал 3,4-3,7 за 6 бальною шкалою) отримали: 1) можливість отримати фінансування на реалізацію проєктів; 2) незалежність громадянського суспільства; 3) рівень консолідації організацій громадянського суспільства; 4) системність роботи ОГС. Середній рівень оцінок, порівняно із іншими факторами отримали (середній бал 4,1-3,8 за 6 бальною шкалою): 1) Рівень експертності ОГС у своїх сферах роботи; 2) ефективність діяльності; 3) загальний рівень спроможності організацій; 4) прозорість діяльності ОГС.

Оцінка умов розвитку громадянського суспільства

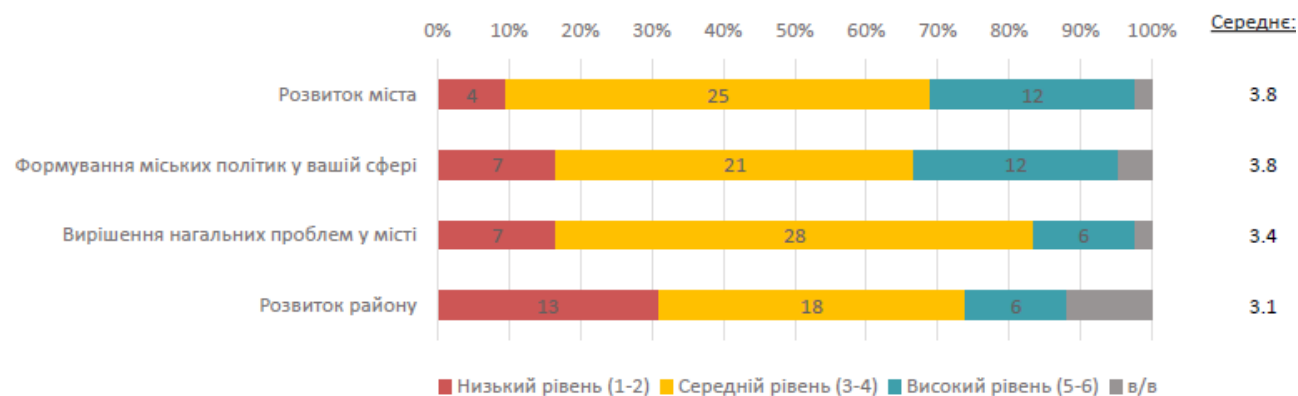

Питання: Оцініть за 6-бальною шкалою стан та умови розвитку громадянського суспільства в місті Вінниця за запропонованими критеріями

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

Свою впливовість ОГС оцінюють на середньому та вище середнього рівнях. Найбільше організацій високо оцінили свій вплив на рівні міста та на формування міських політик. Найнижче організації оцінили свій вплив на рівні району. Середню оцінку найбільша кількість організацій поставило можливості впливати на вирішення нагальних проблем міста.

Вплив Організацій громадянського суспільства

Питання: Який вплив мають такі організації як Ваша на:

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

Учасники/-ці кількісного дослідження визначили сильні сторони ГС в місті Вінниця. Найчастіше представники/-ці ОГС називали: рівень експертності організацій, високий рівень активності, цілеспрямованість та наполегливість, налагоджену взаємодію з ОМВ та між ОГС, а також креативність та інноваційність.

Сильні сторони Громадянського суспільства міста

Питання: Якими є сильні сторони громадянського суспільства м. Вінниці у Вашій сфері діяльності?

Вибірка: 37 представників та представниць ОГС, що відповіли на питання

Що надихає організації громадянського суспільства для розвитку?

Під час якісного дослідження учасники/-ці поділились тим, що надихає їх у роботі. До таких факторів належать:

- Успішно реалізовані проекти та відчуття свого впливу через результат. Особливо організації пишаються проектами, реалізованими у співпраці.
- Відчуття підтримки від інших. Обмін досвідом та можливість поділитись своїми досягненнями з іншими.
- Людський потенціал. Силою та натхненням організацій є її люди, що надихають та запалюють своєю діяльністю та бажанням змін.
- Відчуття бажання змінювати місто на краще та змінюватись самим зі сторони представників/-ць ОМВ.

З іншого боку, під час якісного дослідження представники ОГС вказують і **на бар'єри та виклики**, що перешкоджають розвитку громадянського суспільства. До таких проблем належать:

- 1) Брак ресурсів – фінансових, матеріальних. Залежність від грантових коштів, складність отримати фінансування проекту від донорів, брак доступної оренди приміщення, незначні можливості отримати інституційну підтримку,

неможливість (незнання про можливість) закласти заробітні плати для виконавців проєкту – це все ключові проблеми, про які говорили організації. В дослідженні брали участь організації, які мають досвід написання проєктів та отримання фінансування від національних та іноземних фондів. Деякі учасники/-ці дослідження вказували на те, що в місті існують досвідчені організації, в яких налагоджена співпраця з донорськими організаціями, і вони мають постійне фінансування, інші організації не мають такої підтримки. Більш того, вони вказують на те, що існують прояви «кумівства» та поділу організацій на «своїх» та «чужих» і у донорських організаціях – коли підтримуються ті організації, які вже знайомі, а новим організаціям отримати фінансування дуже складно.

Представники та представниці деяких організацій також відмічали, що часто громадський сектор сприймається як волонтери, тому на їх роботу не закладається достатньо ресурсів або взагалі їх робота сприймається як безкоштовна. Більш того, буває, що і самі організації не закладають оплату своєї праці в бюджет проєкту (через незнання або скромність, іноді через страх попросити більше, щоб не відмовили у фінансуванні).

Також організації наголошували на тому, що коли представники/-ці організацій надають експертну консультацію або освітні послуги, ця робота також часто недооцінена і сприймається у якості волонтерської як представниками/-цями самих ІГС, так і ОМВ.

Слабкою стороною організацій громадянського суспільства є і відсутність реальних практик диверсифікації фінансування. Лише деякі організації, що брали участь в якісному дослідженні, мають фінансування з різних джерел: грантові кошти, пожертви від бізнесу та бюджетні кошти. Більшість організацій не мають практики краудсорсінгу на свої проєкти.

До матеріальних потреб деякі учасники та учасниці дослідження віднесли брак приміщення для реалізації проєктів та роботи організації. Колективно було обговорено, чи має хаб «Місто змістів» виконувати функцію коворкінгу. Дане питання викликало розбіжності. Деякі організації зазначили, що вони б хотіли мати можливість тут попрацювати за потреби, інші зазначили, що вони хотіли б мати окреме приміщення.

Окрім необхідності простору для роботи, організації також вказали і на потребу в приміщенні для реалізації культурних проєктів та налагодження взаємодії креативних індустрій. На таку потребу вказали не лише організації зі сфери культури, а й деякі представники/-ці органів влади.

Відповіддю на даний виклик є диверсифікація фінансування ОГС, посилення підтримки молодих організацій зі сторони муніципалітету, запровадження змін до законодавства, зокрема запровадження можливості фінансування організацій з податків мешканців/-ок міста.

2) Недостатній рівень інституційної спроможності деяких організацій.

Представники/-ці досвідчених ОГС, ОМВ та експертка у сфері розвитку ОГС відмічають ріст інституційної спроможності ОГС та підвищення якості їх роботи. Одночасно залишаються проблеми, що потребують подальшої роботи:

- а. Посилення фінансової прозорості діяльності. За оцінками учасників/-ць якісного дослідження, більшість із ОГС не публікують відкриті звіти про свою діяльність та джерела фінансування. Учасники/-ці дослідження також вказують на феномен поєднання громадської діяльності та роботи

в інституціях, афілійованих з ОМВ. З одного боку, таке поєднання посилює вплив громадянського суспільства – за умови, якщо людина, що займалась громадською діяльністю йде працювати в ОМВ. З іншого боку, даний феномен може свідчити і про конфлікт інтересів, коли працівники/-ці муніципалітету створюють громадську організацію. Втім, учасники/-ці дослідження відмічають, що такі випадки сьогодні є поодинокими, але дане питання має бути врегульоване для посилення рівня довіри до інституцій громадянського суспільства.

- b. Посилення стратегічного та операційного планування. Завдяки фінансуванню та освітнім заходам різних донорських організацій ОГС мають стратегії розвитку організації, однак залишаються проблеми в реалізації цієї стратегії та на рівні операційного планування та діяльності.
 - c. Потреба в постійному вдосконаленні та навчанні. Деякі громадські організації відмічають, що якість результатів діяльності більшості ОГС м. Вінниці потребують поліпшення. Таку думку підтримали і деякі представники/-ці ОМВ. Часто організації не взаємодіють між собою або не взаємодіють з ОМВ саме через неспроможність реалізувати проєкт з достатнім рівнем якості та у встановлені строки. Для підвищення якості проєктів ОГС необхідне подальше навчання, обмін досвідом між ОГС як на рівні міста та країни, так і на міжнародному рівні.
 - d. Брак системної та цілеспрямованої діяльності ОГС. Учасники/-ці дослідження відмічають, що ОГС часто заважає відсутність вузького спрямування, «розпилення» ресурсів та «хапання за все», більше того, організації часто займаються «гасінням пожеж», не працюючи системно над пошуком мети своєї діяльності та способами її досягнення. Стимулюють таку поведінку брак фінансування та соціальна і політична ситуація в країні. На думку учасників/-ць дослідження, для забезпечення сталої діяльності організацій потрібно вибрати чітку мету своєї діяльності, визначитися з аудиторією та працювати для задоволення конкретних потреб. З іншого боку, в м. Вінниці сьогодні вже діють організації, що мають чітке спрямування, мету, постійну аудиторію та демонструють організаційну сталість. Ці організації є носіями досвіду і знань. Вони спроможні ділитися цими знаннями з іншими та за потреби виконувати менторську роль для інших.
- 3) Діяльність організацій ГС не завжди відповідає потребі цільової аудиторії або відповідає на запит у суспільстві. Всі учасники/-ці якісного дослідження відмічали, що запорукою успішної реалізації проєктів є чітка відповідь на потребу в суспільстві, вони засуджують діяльність організацій заради діяльності. Тому всі наголошували на необхідності дослідження потреб цільової аудиторії. Декілька організацій, що брали участь в дослідженні, мають такий досвід та практикують дослідження і залучення аудиторії на постійній основі. «Бульбашковість» та брак заходів для розширення аудиторії або залучення нової належать до даної категорії проблем, характерних для ОГС.
- 4) Вигорання громадських діячів/-ок, волонтерів/-ок та активістів/-ок. Більшість учасників/-ць дослідження звернули увагу на цю проблему. Незважаючи на те, що сьогодні існує значна кількість можливостей навчання практикам невиворання, вони все ще не застосовуються в організаціях. Стимулюють процеси вигорання брак фінансування, нереалізовані проєкти та домовленості з

іншими інституціями, відчуття відсутності впливу на рівні міста, потреба «гасити пожежі», сумісництво роботи та «громадської діяльності». Негативний вплив на стан громадськості мала і пандемія COVID-19. Тому існує потреба в дієвих механізмах імплементації таких практик на рівні ОГС. Відповідна потреба також є і серед представників/-ць органів місцевої влади.

- 5) Знецінення локальної експертизи та локального досвіду. Більшість учасників/-ць якісного дослідження відмічають, що силою громадянського суспільства міста є людський капітал. В місті є організації, що мають великий досвід роботи як на міському, так і на національному рівні. Тут є організації, що мають унікальний досвід та є відомими своєю діяльністю в країні. З іншого боку, в учасників та учасниць дослідження є відчуття комплексу меншовартості, браку досвіду чи людського капіталу. Більш того, коли є потреба в експертизі чи професійній консультації, обміні досвідом, проведенні дослідження чи моніторингу, часто перевага надається зовнішнім інституціям чи організаціям зі сфери бізнесу, хоча є локальні ОГС, що мають достатню експертизу. На думку учасників/-ць дослідження, в місті є потреба у посиленні «локального патріотизму» та стимулюванні залучення локальних експертів і просування їх експертизи на національному рівні.
- 6) Брак аналітичних центрів та організацій, що системно займаються аналітичною діяльністю та можуть реалізувати незалежне дослідження чи моніторинг. Така потреба була озвучена, як ОГС так і представниками/-цями ОМВ.
- 7) ОМВ також відмічають, що сьогодні ОГС дійсно не мають достатнього впливу на міський розвиток, однак підкреслюють, що цей вплив буде зростати із посиленням співпраці між ОГС та ОМВ.
- 8) Брак розмаїття культурного життя в м. Вінниця. Деякі учасники/-ці дослідження відмітили, що сьогодні м. Вінниця є зручними та комфортним містом, але через те, що тут майже відсутнє різноманітне культурне життя, в тому числі і сучасні культурні події і можливості для самореалізації, талановита молодь мігрує з міста. Таким чином, організації відчувають брак людського капіталу в місті, особливо це проявляється в культурній та креативних сферах.

Під час кількісного опитування організації вказували потреби своїх організацій для посилення розвитку. Серед найбільш актуальних потреб є ті ж проблеми, що і були виявлені під час якісного етапу дослідження: брак ресурсів, необхідність посилення рівня кваліфікації та професіоналізму організацій та її членів/-кинь, потреба в налагодженні взаємодії з ОМВ та кооперації серед ГС тощо.

Ключові потреби ОГС для посилення розвитку

Питання: Які існують потреби у Вашій організації для її посилення та розвитку?

Вибірка: 35 представників та представниць ОГС, що відповіли на питання

За результатами анкетування, до 9 найбільш поширених проблем ОГС належать брак активності мешканців/-ок міста та слабкий зв'язок із громадою; створення «кишенькових організацій»; брак ресурсів; залежність ОГС від донорських організацій; брак інституційного фінансування від донорських організацій та надання пріоритетів серед донорів вже перевіреним «своїм» організаціям; професійне вигорання та відсутність солідарності серед ОГС. Таким чином, до ключових проблем належать проблеми, пов'язані з ресурсами, взаємодією з громадою та між собою, а також професійним вигоранням організацій.

Проблеми, з якими зіштовхуються Організації громадянського суспільства

Питання: Які проблеми та виклики характерні для громадського сектору Вінниці?

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

ВПЛИВ COVID-19 НА РОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В МІСТІ

Пандемія вірусу COVID-19 мала суттєвий вплив на діяльність ОГС та на взаємодію ОГС та ОМВ. Пандемія мала як негативний, так і позитивний вплив. Під час якісного дослідження ОГС оцінили вплив пандемії та карантинних обмежень на їх діяльність.

Серед негативних наслідків для роботи ОГС пандемії учасники/-ці дослідження назвали:

- Неможливість реалізувати заплановані проекти, відмова від запланованих активностей. У ОГС більшість проектів були спрямовані на очну взаємодію. Частина проектів була переведена в онлайн або реалізована в гібридних формах. Однак значна частина проектів була відмінена.
- Посилення вразливості клієнтів організацій, що працюють зі соціально незахищеними та вразливими групами населення. Такі організації почали працювати в посиленому режимі для того, щоб максимально задовольнити потреби своїх благоотримувачів. Посилена робота в режимі необхідності постійного пошуку ресурсів та відповідей на нові виклики призводить до перевтоми та вигорання команди. Необхідність концентруватись на вирішенні ургентних питань спричинило тимчасову відмову від менш нагальної діяльності, в тому числі і від організаційного розвитку та досягнення стратегічних цілей.

- Брак ресурсів. Організації, що мали грантове фінансування або фінансування з бюджету зіштовхнулись з ситуацією неможливості зберегти відповідний ресурс на реалізацію проєктів в режимі онлайн. Декілька організацій, що взяли участь у дослідженні зазначили, що втратили фінансування та були змушені реалізувати проєкт без грошових ресурсів.
- Неготовність працювати в форматі онлайн. Є організації, що не мають відповідних навиків та ресурсного забезпечення. Деякі організації також відмітили, що відчують нестачу фінансових ресурсів для повноцінної роботи в онлайн-режимі через необхідність оплати за використання онлайн-інструментів.
- Розгубленість та психологічне вигорання команд, що спричинено ситуацією невизначеності та фізичної небезпеки.
- Робота в онлайн-режимі часто забирає значно більше фізичних, психологічних та часових ресурсів. Більш того, учасники/-ці дослідження відмічають, що іноді зустрічі онлайн займають більше робочого часу і на роботу над проєктом витрачається більше годин, ніж це було раніше.

Позитивними наслідками та змінами в роботі ОГС, про які згадали учасники/-ці дослідження є:

- Посилення співпраці ОГС між собою та з ОМВ. ОГС вкотре довели готовність об'єднуватись та співпрацювати в кризових ситуаціях, незважаючи на попередні розбіжності.
- ОМВ відмітили, що волонтерська проактивна допомога ОГС, особливо на перших етапах, була дуже значима та важлива. ОГС підтримали в тих питаннях, де ОМВ не могли оперативно реагувати через складність та тривалість бюрократичних процедур.
- В м. Вінниця посилюється волонтерський рух, спрямований на допомогу літнім людям, людям з інвалідністю та іншим вразливим групам населення.
- Ситуація карантинних обмежень відкрила нові можливості для самовдосконалення та розширення інструментів роботи організацій. Зокрема, для більшості формати роботи онлайн стали корисним надбанням для майбутньої діяльності.
- Під час карантинних обмежень організації м. Вінниця отримали можливість долучитись до масових заходів, фестивалів, форумів, що об'єднували багато міст України. Це посилює можливість мережування та обміну досвідом між організаціями з різних міст. А також за допомогою онлайн-формату організації отримали можливість відвідати події, на які раніше не було можливості чи ресурсів.

Вплив пандемії Covid-19 на взаємодію ОГС та ОМВ

- ОГС підтримали ОМВ на перших етапах та за необхідності надавали всіляку волонтерську допомогу. Дана криза довела налагодженість механізмів та готовність до співпраці у випадках гострої необхідності.
- ОМВ запровадили додаткову підтримку для ОГС у кризових ситуаціях.
- Деякі проєкти не вдалося реалізувати через брак гнучкості муніципалітету у сфері реалізації проєктів. Проєкти, що передбачали формат онлайн, не були підтримані.

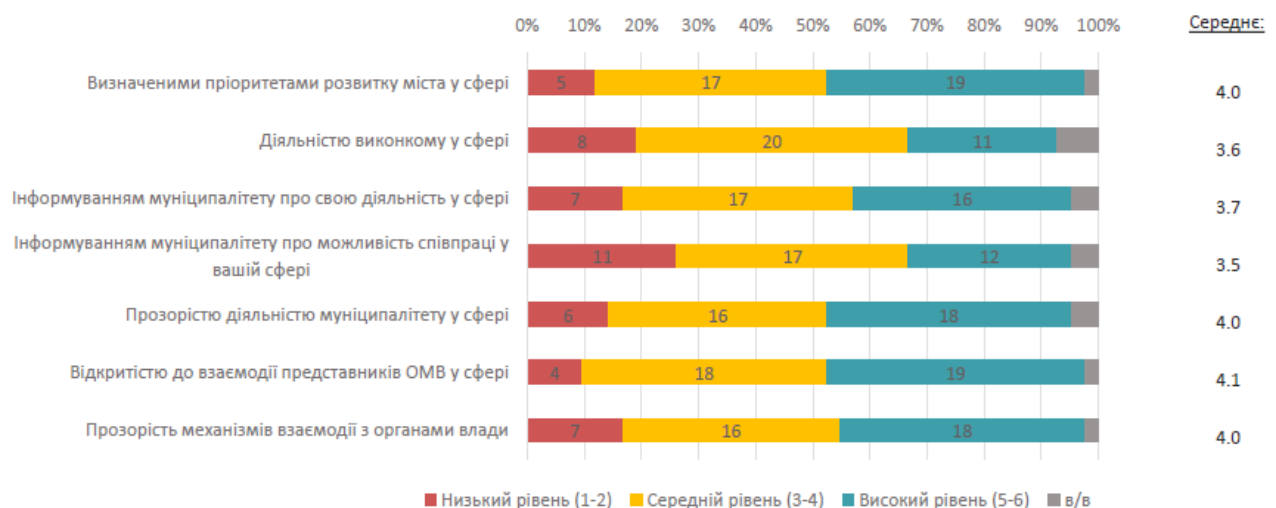
- Викликом для взаємодії ОГС та ОМВ став доступ до інтернету та вміння користуватися сучасними засобами комунікації серед представників/-ць ОМВ, а також мешканців/-ок міста.
- Карантинні обмеження сприяли розширенню інструментів взаємодії та комунікації ОМВ та ОГС за допомогою онлайн-технологій. Це дало можливість освоїти більш інклюзивні інструменти для тих аудиторій, що не могли б взаємодіяти офлайн, у реальному часі.
- Брак ресурсів на онлайн інструменти взаємодії, онлайн рекламу тощо.
- ОГС отримали можливість розширити аудиторію. Онлайн-проекти дали можливість залучити не лише аудиторію з міста, а й з території ОТГ, регіону, країни.

ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІЗАЦІЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ

Одним із важливих механізмів забезпечення сталого розвитку міст є забезпечення залучення громадськості та місцевих мешканців до процесів прийняття рішень в місті. Основним акцентом дослідження була оцінка взаємодії ОМВ та ОГС. Під час дослідження були виявлені рівень обізнаності ОГС та ОМВ про діяльність одне одного, оцінка досвіду взаємодії та співпраці, аналіз наявного досвіду для пошуку механізмів покращення співпраці та залучення громадськості до міського управління.

Під час кількісного етапу дослідження, учасникам/-цям запропонували оцінити рівень задоволеності діяльністю ОМВ. Респонденти/-ки оцінили діяльність ОВ на середньому та вищому за середній рівень за всіма параметрами. Громадськість найбільш задоволена обраними пріоритетами розвитку міста (середня оцінка 4), відкритістю до взаємодії ОМВ (4,1) та прозорістю діяльності муніципалітету (середня оцінка 4). Найнижче, але на середньому рівні, оцінили рівень інформування муніципалітету про можливості для співпраці (середня оцінка 3,5). На середньому рівні також оцінили рівень задоволеності діяльністю виконкому (3,6) та інформування муніципалітету про свою діяльність (3,7).

Оцінка діяльності органів влади

Питання: Наскільки Ви задоволені діяльністю органів влади Вашого міста?

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

Учасники/-ці якісного дослідження відзначають, що за останні роки співпраця між організаціями громадянського суспільства та органами влади суттєво налагодилась. ОМВ демонструють більшу відкритість до співпраці, готовність взаємодіяти та змінювати практики своєї діяльності. ОГС використовують більшість із формальних та неформальних механізмів для взаємодії. Вони також проявляють ініціативу для налагодження взаємодії. Відбулись і трансформації в формах ведення діалогу – від критики до конструктивної критики, від небажання чути одне одного до готовності домовлятися та обговорювати. Як представники/-ці ОМВ, так і ОГС говорять про посилення умов для налагодження взаємодії, а також відмічають збільшення прикладів успішної співпраці за останні 2 роки. Стимулом посилення співпраці є запровадження дієвих механізмів (наприклад, конкурсу для ОГС), проведення форумів та інших заходів, де ОГМ та ОВ отримали можливість познайомитись та поспілкуватись у неформальних умовах, наявність успішних прикладів співпраці, посилення

спроможності ОГС та ОМВ, обмін досвідом з іншими містами, а також відкриття хабу «Місто змістів», як майданчику налагодження такої взаємодії. Учасники/-ці дослідження відмічають, що налагодження співпраці відбувається, оскільки існує політична воля керівництва міста налагоджувати таку співпрацю.

Всі представники/-ці ОГС та ОМВ, що взяли участь в якісному дослідженні, відзначали потребу в налагодженні співпраці та позитивні наслідки від такої співпраці. Вони зазначали, що одним із факторів успішної реалізації проєктів чи впровадження політик є співпраця. Така співпраця посилює обидві сторони. Якщо ОГС хочуть впливати на міський розвиток – вони мають взаємодіяти з ОМВ. З іншого боку, ОГС підкреслюють, що важливо налагоджувати співпрацю, але зберігати незалежність та критичність громадянського суспільства стосовно ОМВ.

За результатами анкетування половина учасників/-ць дослідження відмітили, що вони співпрацюють із органами влади, одна організація перебуває у конфронтації, одна п'ята частина організацій не взаємодіють з ОМВ, а чверть – вирішили не відповідати на дане питання. Найбільш розповсюдженими механізмами співпраці є персональні зустрічі, участь у розробці стратегій, участь у розробці програм розвитку, круглих столах, робочих групах, громадських обговореннях, написанні скарг, звернень тощо. Найменш розповсюдженими практиками взаємодії є конфліктна взаємодія, отримання ресурсної допомоги, участь у написанні секторальних стратегій, електронних петицій та участь у «Громадському бюджеті».

Досвід взаємодії ОГС з Органами влади

Досвід взаємодії

Питання: Як би Ви охарактеризували взаємодію Вашої організації із Органами місцевої влади (ОМВ)?
Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

Форма взаємодії

Питання: Як би Ви охарактеризували взаємодію Вашої організації із Органами місцевої влади (ОМВ)? Відмітьте, будь ласка, форми взаємодії з ОМВ, в яких Ви або представники/-ці Вашої організації брали участь протягом останнього 1,5 року?

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

За результатами глибинних інтерв'ю та ФГ з ОГС та ОМВ найчастіше взаємодія відбувається або на рівні реалізації конкретних проєктів та заходів, або для розробки загальноміських стратегічних документів, або там, де така участь регламентована законодавством. Однак, стратегічна взаємодія за сферами міського розвитку відбувається значно рідше. Є сфери, в яких організації взагалі не відчують свого впливу на створення політик та стратегій. Більш того, учасники/-ці дослідження (представники/-ці як ОМВ, так і ОГС) відмічають, що взаємодія носить більше тактичний, ніж системний характер.

Найчастіше ОВ залучають ОГС до обговорення стратегічних документів на рівні міста, таких як «Стратегія розвитку 2030». Залучають саме до обговорення, а не спільної розробки. Значно рідше відбувається залучення до обговорення програм. Є поодинокі приклади спільної участі в розробці програм. Найчастіше ОГС залучаються до розробки лише тих програм, де вони мають унікальний досвід чи експертизу, або коли громадськість ініціює та адвокує створення такої програми. Деякі департаменти мають досвід залучення ОГС до обговорення бюджету на рік. Це відбувається через робочі групи.

Організації громадянського суспільства під час якісного дослідження відмічають, що співпраця з органами влади сьогодні є налагодженою, однак вплив організацій на міську політику залишається незначним. Часто організації мають більший вплив у тих сферах, де є брак компетенції або ресурсів у представників/-ць ОМВ. Секторами, де організації відчують свій вплив, є соціальна політика, хороше врядування, мобільність, доступність неформальної освіти, гендерної політики. ОГС відчують свій мінімальний вплив у таких сферах, як збереження навколишнього середовища та

адаптації до змін клімату, охорона здоров'я, антикорупційна діяльність, культурна політика.

Громадські організації відзначають, що хоча місто і реалізує конкурс проєктів, круглі столи, форуми, робочі групи та інші механізми, найчастіше можливість взаємодіяти та впливати на міську політику базується на особистих контактах та на попередньому досвіді успішної співпраці. Тезу про важливу роль для налагодження співпраці особистого досвіду взаємодії або рекомендацій від колег підтверджують і представники/-ці ОМВ. Організації, що не мають контактів серед ОМВ або не мали попереднього досвіду участі в конкурсах, відмічають, що вони не мають розуміння, як налагодити співпрацю, які механізми існують для цього та до кого звертатись зі своїми потребами в муніципалітеті. Таким чином, з одного боку налагодження особистих контактів дає можливість розбудувати довіру між представниками/-цями ОГС та ОМВ та посилити діалог, але з іншого боку, існування таких практик створює відчуття непрозорості механізмів налагодження співпраці.

За результатами якісного дослідження, більшість із учасників/-ць відмічають, що найчастіше ОГС є ініціаторами співпраці. ОГС відмічають, що іноді їм бракує інформації про потреби та ініціативи від ОМВ.

Представники/-ці ОМВ відзначають важливу роль КП «Інститут розвитку міст» у налагодженні співпраці та залученні ОГС до взаємодії з ОМВ.

Взаємодію ОГС та ОМВ було оцінено на 3-х рівнях:

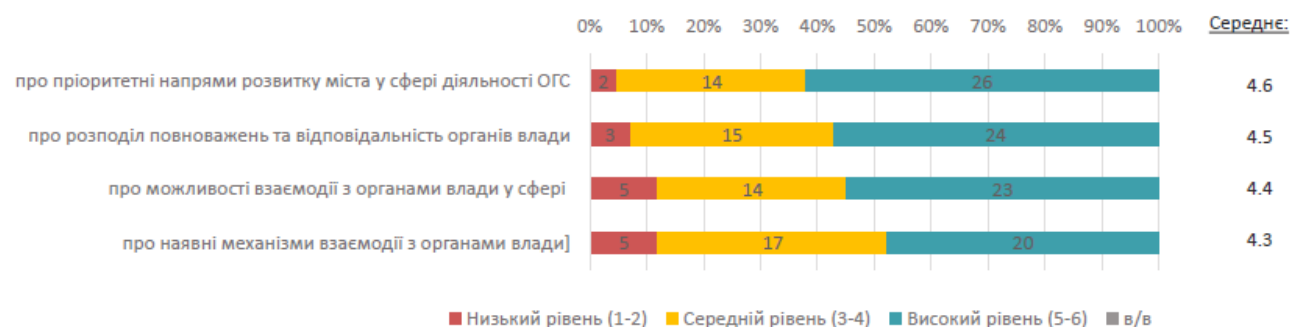
- 1) Інформування та комунікація.
- 2) Консультування.
- 3) Співпраця.

ІНФОРМУВАННЯ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ОДНЕ ОДНОГО

Під час якісного дослідження в середньому представники/-ці ОМВ відмічали, що знають близько 15 ОГС. Проте вони також відзначали, що в місті, на їх думку, діють приблизно 100 організацій. Одночасно представники/-ці ОМВ відмічають, що розуміють, що офіційно в місті зареєстровано більше 2000 організацій.

За результатами анкетування, організації оцінили свій рівень обізнаності щодо діяльності ОМВ на рівні вище середнього.

Рівень обізнаності ОГС з діяльністю органів місцевої влади

Питання: Оцініть, наскільки обізнані Ви в діяльності Органів місцевої влади за 6-бальною шкалою?
Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

Ключовими каналами інформування про свою діяльність ОМВ називають офіційні сайти та сторінки в соціальних мережах. Більш того, представники/-ці ОМВ відмічають, що на сайті розміщені всі контакти та організації можуть звернутися до них. Однак така позиція потребує проактивної позиції зі сторони ОГС та довіри до ОМВ, щоб звернутися зі своєю пропозицією.

Окрім оголошення на сайті, відповідно до нормативно визначеної процедури, ключовими каналами інформування про можливість взяти участь у консультаціях, круглих столах, обговореннях, робочих групах для більшості учасників/-ць дослідження від ОМВ є прямі запрошення відомих організацій, експертів/-ок та громадських діячів/-ок. Одночасно, представники/-ці ОМВ не мають контактів всіх діючих організацій у місті, що потенційно можуть бути зацікавлені у взаємодії. Деякі представники/-ці ОМВ використовують більш сучасні канали комунікації, наприклад, телеграм-канали чи чати в месенджерах. Як і в ситуації персональних звернень, до чатів можуть залучитися лише ті організації, що знають про таку можливість або про які відомо ОМВ. Використання сучасних методів комунікації є важливим кроком для посилення комунікації та взаємодії ОМВ та ОГС. Використання неформальних механізмів значно спрощує процес взаємодії, робить його ефективним. Це в свою чергу посилює і довіру до ОМВ. Разом з тим, дані інструменти потребують персонального запрошення та доступу до інформації про можливість участі. Відповідна ситуація створює умови для непрозорості комунікації та обмежує відкритість ОМВ.

Ключовими джерелами інформації про можливості взаємодії з ОМВ є розсилка від хабу «Місто змістів», соціальні мережі, сторінка «ІГС Вінниця» та сайт Вінницької міської ради. Таким чином, ОГС користуються різноманітними каналами отримання інформації, що робить процес більш ефективним.

Джерела інформації про можливості взаємодії

Питання:З яких джерел інформації Ви дізнаєтесь про можливість взаємодії з органами місцевої влади?

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

КОНСУЛЬТАЦІЇ

Відповідно до результатів якісного дослідження, ОМВ влади реалізують всі необхідні консультації передбачені законодавством, а також реалізують неформальні практики залучення громадськості до обговорення проєктів, вирішення конкретних проблем та розробки стратегій розвитку міста. Менш розповсюдженими є практики залучення та створення секторальних стратегій, програм розвитку та нормативних актів.

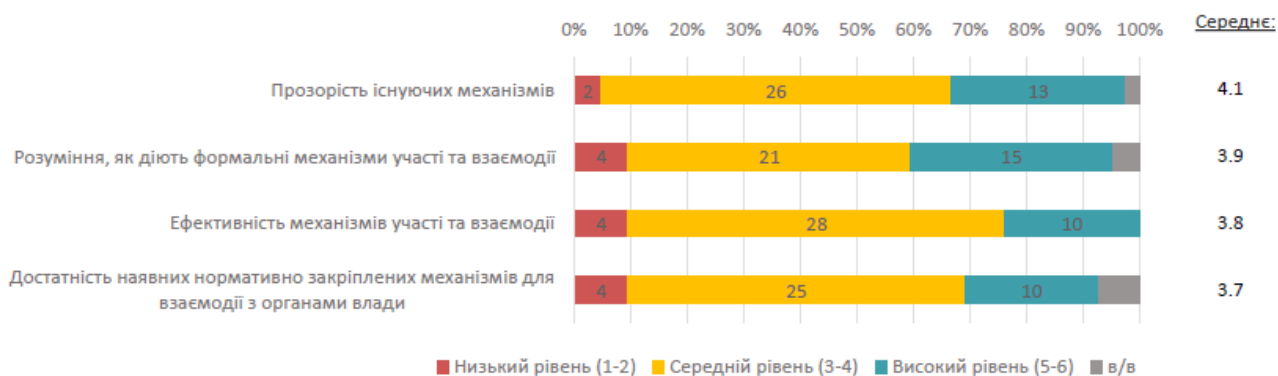
Представники/-ці ОМВ відмітили, що найчастіше користуються такими інструментами консультування:

- 1) круглі столи;
- 2) робочі групи;
- 3) дорадчі ради;
- 4) конкурси;
- 5) обговорення та зустрічі з громадськістю;
- 6) звернення громадян;
- 7) залучення експертів від громадськості для консультацій;
- 8) телеграм-канали та чати в соціальних мережах;
- 9) обговорення в соціальних мережах на сторінці муніципалітету, департаменту, активної громадськості, персональній сторінці службовця/-виці;
- 10) індивідуальні зустрічі та консультації.

Корисним інструментом консультацій для ОМВ є і моніторинги та дослідження, що реалізуються ОГС.

Під час кількісного дослідження громадськості було запропоновано оцінити наявні інструменти участі та впливу на міські політики. Загалом наявні механізми були оцінені на рівні вище середнього. Респонденти/-ки на середньому рівні оцінили достатність нормативно правової бази для забезпечення участі в міському управлінні (середнє 3,7). Половина учасників/-ць дослідження (21 осіб) оцінили рівень свого розуміння наявних механізмів на середньому рівні, трохи менше половини оцінили відповідний рівень на високому рівні (15 осіб) (середня оцінка 3,9). Прозорість та ефективність наявних інструментів учасники/-ці дослідження оцінили на рівні вище середнього (4,1 та 3,8 – середня оцінка).

Оцінка інструментів участі та залучення

Питання: Спираючись на Ваш досвід, оцініть наявні механізми участі та взаємодії органів влади та громадськості за 6 бальною шкалою

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

МЕХАНІЗМИ НАЛАГОДЖЕННЯ СПІВПРАЦІ

За результатами якісного дослідження, ключовим фактором, що визначає можливість налагодження співпраці, є знання одне одного, впевненість та довіра. Але цю довіру одне до одного необхідно вибудувати. Відправною точкою налагодження першого контакту для взаємодії ОГС та ОМВ є знайомство через конкурс проєктів для ОГС. Якщо організація зарекомендувала себе як відповідальний партнер із корисним проєктом для міста, то ОМВ можуть ініціювати подальшу співпрацю. Іншим інструментом налагодження контакту є системна, успішна робота ОГС в своїй сфері та авторитетність у ній. В даному контексті визначальною є проактивна позиція ОГС та інформування про свою діяльність.

За результатами анкетування, половина організацій, що взяли участь у дослідженні мають досвід ситуативної співпраці з ОМВ, майже третина має досвід системної співпраці, у решти – такий досвід практично відсутній. Найбільш розповсюдженими практиками співпраці є: надання консультацій; спільна організація подій, запрошення взяти участь у подіях, спільна розробка стратегічних документів та спільна реалізація проєктів. Найменш розповсюдженими практиками є надання платних послуг, спільне написання та подача грантових заявок, спільна розробка нормативних актів та делегування реалізації частини програми та соціальних послуг.

Досвід співпраці ОГС з Органами влади

Досвід співпраці

Питання: Як би Ви охарактеризували досвід співпраці Вашої організації з органами влади?

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

Форми співпраці

Питання: В яких формах співпраці з органами влади Ваша організація брала участь за останні 1,5 року?
Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

Найбільш розповсюдженими сферами співпраці є соціальна та культурна сфери: неформальна освіта, дослідження та моніторинг, соціальні послуги та опіка, культура та мистецтво, правозахисна діяльність. Найменш популярними сферами для співпраці є напрям хорошого врядування: антикорупційна діяльність, залучення мешканців/-ок, розвиток середньої освіти та медицини.

Сфери співпраці

Питання: В яких сферах Ваша організація має досвід співпраці з Органами місцевої влади?

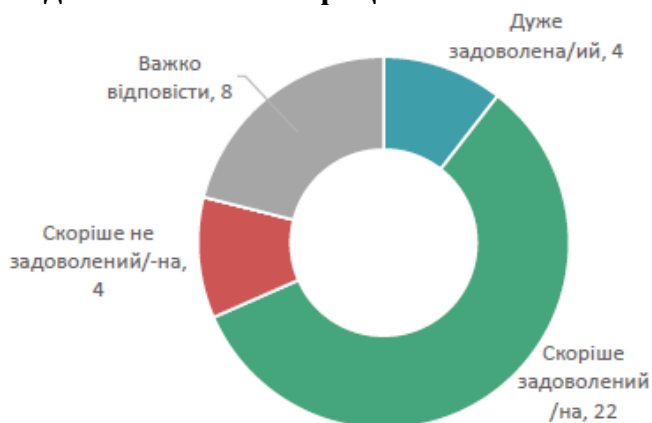
Вибірка: 38 представників та представниць ОГС, що мають досвід співпраці з ОМВ

У половині випадків ініціатором співпраці виступали ОГС. Більше половини організацій залишились задоволеними результатами співпраці.

Хто виступає ініціатором

Задоволеність співпрацею

Питання: Хто найчастіше виступає ініціатором співпраці? Спираючись на Ваш досвід, оцініть існуючі механізми участі та взаємодії органів влади та громадськості за 6-бальною шкалою.

Вибірка: 38 представників та представниць ОГС, що мають досвід співпраці з ОМВ

Учасники/-ці якісного дослідження зазначили перелік реально діючих в місті механізмів, які сприяють налагодженню взаємодії ОГС та ОМВ. До таких інструментів належать:

Інструменти для розбудови довіри: спільні форуми та конференції, спільне навчання та обмін досвідом, участь в конкурсах для ОГС; організації національного рівня або організації з інших міст можуть виступити посередниками допомогти налагодити контакт ОГС та ОМВ;

Інструменти, що закріплюють домовленості: меморандуми про співпрацю;

Інструменти співпраці: спільна реалізація проєктів за фінансування донорських організації, конкурси проєктів для ОГС, експертні консультації, бюджет громадських ініціатив;

Інструменти напрацювання домовленостей: особисті зустрічі, робочі групи, круглі столи;

Інструменти впливу на міські політики: моніторинг та напрацювання рекомендацій на основі моніторингу, прямі звернення з пропозиціями, участь у стратегічних сесіях для розробки стратегії міського розвитку, робочі групи, неформальні чати, розповсюдження звернень та інформації в соціальних мережах.

Інструментами співпраці, які найчастіше використовують представники/-ці ОМВ, що взяли участь в дослідженні є:

- 1) спільна організація подій, форумів, фестивалів;
- 2) участь у подіях, організованих ОГС;
- 3) реалізація навчання, тренінгів на тему роботи муніципалітету, законодавства тощо;
- 4) включення організацій до програм розвитку, що передбачає фінансування проєктів;
- 5) спільна розробка програм та стратегій;
- 6) бюджет участі;
- 7) конкурси для ОГС.

Представники/-ці ОМВ, що взяли участь у якісному дослідженні відмітили, що сьогодні готові делегувати частину своїх повноважень за умови якісної реалізації проєктів через впровадження практики соціального замовлення.

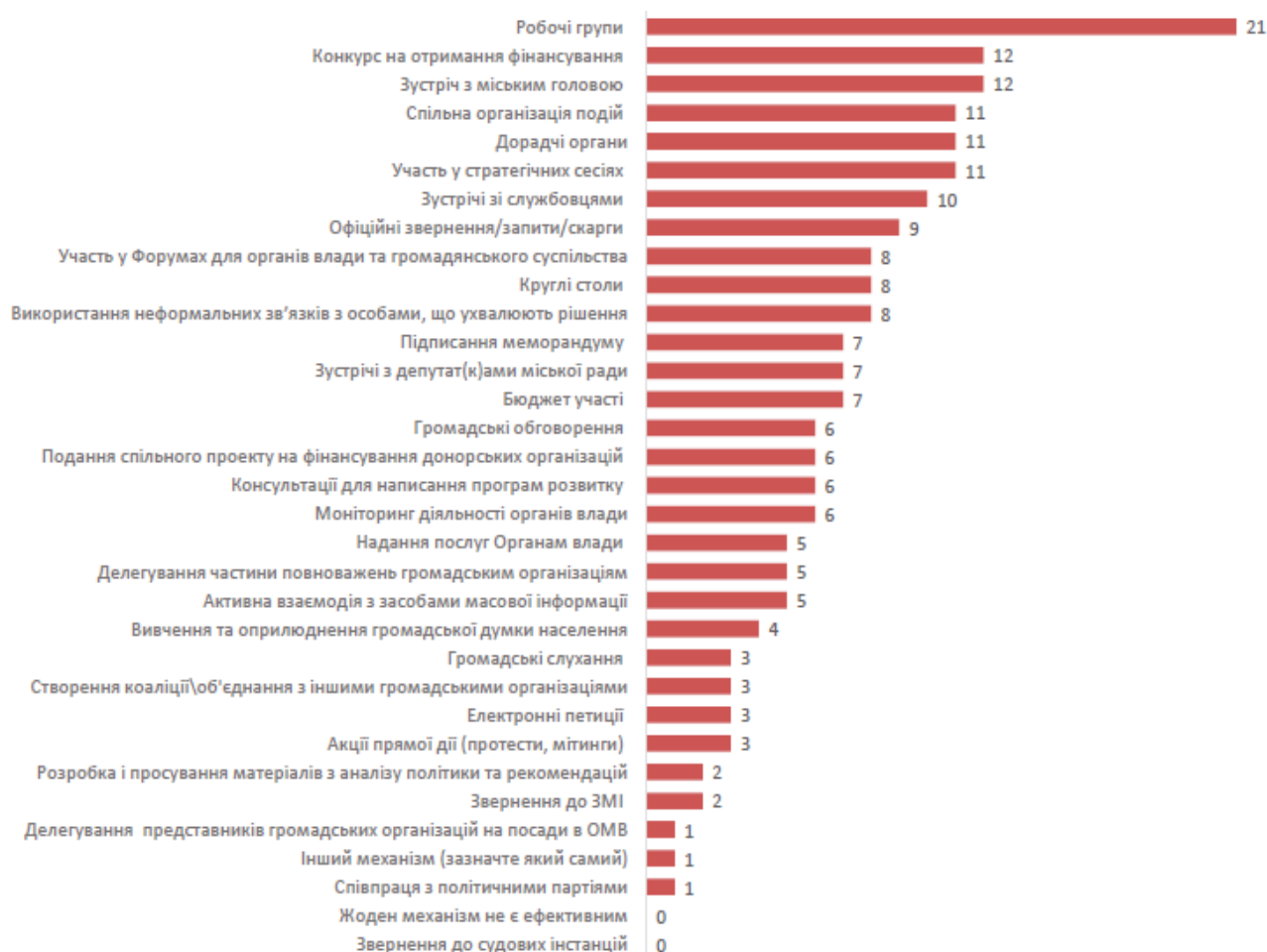
ОМВ відмічають, що існує потреба в реалізації моніторингів, досліджень та експертних оцінок. Вони готові замовляти ці послуги в ОГС. Одночасно, учасники/-ці дослідження підкреслюють, що важливою умовою є якість результату, а також спроможність реалізувати відповідний проєкт. Це означає, що організації мають володіти експертизою, відповідними знаннями та навичками. На думку представників/-ць муніципалітету, в м. Вінниця бракує організацій, що можуть виконати якісну дослідницьку та аналітичну роботу.

ОМВ також готові делегувати організацію подій, заходів, навчання представникам/-цям громадськості на комерційній основі.

За результатами анкетування найбільш впливовими інструментами взаємодії ОГС та ОМВ є участь у робочих групах, участь у конкурсі для ОГС, персональні зустрічі з міським головою та службовцями і спільна організація подій. Найменш ефективними, на думку учасників та учасниць дослідження, є звернення до ЗМІ, акції прямої дії, делегування своїх представників/-ць до органів влади, електронні петиції та розробка і просування результатів дослідження. Ймовірно, що оцінка впливовості інструменту

пов'язана із частотою та досвідом його застосування. Результати кількісного дослідження підтверджують висновки якісного етапу дослідження про ключову роль персональних контактів для впливу на процес прийняття рішень.

Найбільш ефективні інструменти впливу на Органи місцевої влади

Питання: Оберіть 5 найбільш ефективних механізмів впливу на процес прийняття рішень у місті
Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

Представники/-ці ОГС, що взяли участь в якісному дослідженні, аналізуючи свій досвід співпраці з ОМВ, зауважили про необхідність внесення змін до декількох інструментів участі та взаємодії.

Круглі столи.

Даний інструмент ОГС сприймають як дієвий для знайомства ОГС та обговорення актуальних проблем. Але, на думку учасників/-ць дослідження, він не дає впливати на процеси прийняття рішень в місті. Більше того, немає розуміння, як обираються організації, яких запрошують на дані події. Є брак розуміння, як приймаються рішення на основі таких обговорень. Представники/-ці ОМВ зазначили, що запрошують на такі події всі відомі організації, що працюють в сферах, пов'язаних із обговореннями. Найчастіше використовують механізм прямого запрошення. Оскільки інструмент є неформальним, то результати таких обговорень носять дорадчий характер та остаточне рішення приймається ОМВ.

Для покращення ефективності даного інструменту рекомендовано:

- 1) створити базу контактів всіх ОГС, що діють у сфері;
- 2) запровадити розсилку з інформуванням про діяльність ОМВ та планом реалізації консультацій із громадськістю та круглих столів;
- 3) публікувати інформацію про результати круглого столу;
- 4) створити можливості надати рекомендації дистанційно після відповідних круглих столів;
- 5) запровадити практику звітування про те, які пропозиції були враховані, а які ні та чому, а також про хід реалізації домовленостей.

Електронні петиції.

Даний інструмент був оцінений як неідеальний. Причиною є низький рівень виконання пропозицій, що набрали достатню кількість голосів.

Для покращення ефективності даного інструменту рекомендовано:

- 1) запровадити прозору систему звітування про хід реалізації петицій;
- 2) запровадити систему доступного інформування про причини невиконання петицій;
- 3) провести консультації з ОГС для покращення даного інструменту.

Конкурс проєктів для ОГС.

Конкурс проєктів для ОГС є одним із ключових механізмів, що сприяє налагодженню співпраці ОГС та ОМВ. Даний конкурс дає можливість познайомитись, розбудувати довіру одне до одного та реалізувати суспільно корисні проєкти. Серед ключових недоліків механізму, про які говорили ОГС, є:

- 1) недостатній рівень поінформованості ОГС про конкурс. В конкурсі щороку беруть участь одні й ті самі організації;
- 2) недостатній рівень прозорості вибору проєктів, які будуть підтримані. Недостатнє розуміння, якими критеріями керуються члени/-ки журі;
- 3) різний профіль проєктів із різних сфер діяльності, що не можна порівняти, а відповідно, і оцінити;
- 4) брак досвіду роботи з бюджетним фінансуванням та казначейством, бюрократизованість процесу.

Для покращення ефективності даного інструменту рекомендовано:

- 1) розділити конкурс за різними сферами (напрямами), проєкти соціального спрямування відокремити від інших проєктів;
- 2) реалізувати окремі конкурси для недосвідчених, «молодих» організацій;
- 3) популяризувати конкурси, інформувати організації про їх проведення;
- 4) запровадити посаду бухгалтера, який/яка буде надавати консультації щодо ведення проєкту та звітування про результати його реалізації, а також консультувати щодо особливостей роботи з бюджетом;
- 5) запровадити систему зворотного зв'язку організаціям, що не виграли конкурс – чому проєкт не пройшов, як його покращити та доопрацювати ідею;
- 6) розглянути можливість ротації організацій, що можуть брати участь у конкурсі. Щоб у менш досвідчених організацій була можливість взяти у ньому участь та виграти.

ФАКТОРИ, ЩО ГАРАНТУЮТЬ УСПІШНІСТЬ НАЛАГОДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ

Серед успішних прикладів співпраці ОГС та ОМВ учасники/-ці якісного етапу дослідження називали досвід співпраці та реалізації спільних проєктів з ГО «Гармонія», моніторинг прозорості діяльності та звітування міських інституцій, проєкт по розробці концепції притулку для бездомних, центр освіти для дорослих, притулок для жінок та жертв насилля в сім'ї, парк «Хімік», публікацію звітності на сайтах КП за рекомендацією ГО, форум розвитку громадянського суспільства, форум для літніх людей, підписання меморандуму про співпрацю ОМВ та спілки «Мережа організацій громадянського суспільства "Місто змістів"», розробку «Атласу археологічної спадщини», реалізацію архітектурних конкурсів.

Що визначає успіх реалізації проєкту, розробки та впровадження політики у співпраці:

- Спільна, чітко сформульована та суспільно значима мета реалізації проєкту чи політики. Є соціальний запит або визначені на державному рівні обов'язкові до запровадження політики та практики. Є соціальна група, яка об'єдналась для відстоювання своїх прав, інтересів, потреб.
- Можливість посилити образ міста як комфортного, інноваційного, з хорошим врядуванням. Можливість покращити імідж міста та його привабливість. Тут важливу роль відіграє інноваційність проєкту чи політики, коли муніципалітет може бути одним із перших в країні, що запровадив дану практику. Впливовим фактором є і посилення позицій міста в рейтингах міст, наприклад прозорості, інноваційності, якості життя тощо.
- Партнерські стосунки, повага одне до одного та конструктивна критика. Під час співпраці обидві сторони мають відчувати взаємоповагу, людську гідність та професіоналізм. В даному випадку прямі звинувачення, образи, критика без пропозицій та неможливість знайти точки перетину відіграє негативну роль. Тоді як повага одне до одного, розуміння особливостей діяльності та законодавства, відкритість до діалогу та дискусій у форматі обґрунтованих пропозицій стимулюють налагодження взаємодії.
- У взаємодії ОГС та ОМВ важливими є як процес взаємодії, так і його результат. Взаємодія має відбуватись на засадах рівності та партнерства, спільної відповідальності та прозорості. Однак, представники/-ці ОГС наголошують, що результативність взаємодії є надважливою. Сьогодні в місті активно використовуються механізми обговорень та дискусій. Однак, на думку більшості ОГС, що взяли участь в дослідженні, часто після участі в обговореннях, дискусіях, круглих столах вони не бачать, чи були враховані їх рекомендації, не бачать дій, заснованих на результатах взаємодії. Така ситуація демотивує та знецінює роль ОГС. Саме тому мотивуючим фактором є реалізація домовленостей, чіткі цілеспрямовані дії та результативність взаємодії.
- Чіткість у комунікації, розподілі задач та обов'язків. Чітка та зрозуміла мета взаємодії, чітка домовленість про взаємні очікування та результат взаємодії. Є чітко сформоване ТЗ та бачення результату. Готовність брати на себе відповідальність та дотримуватись домовленостей. Пропонувати підтримку, а не діяти паралельно.
- Бажаним є прописати взаємні домовленості, цінності та принципи співпраці. Форматом таких домовленостей може виступати меморандум, декларація про наміри, хартія тощо.

- Системна взаємодія, постійні робочі зустрічі, інформування одне одного про хід реалізації проєкту чи політики.
- Відкритість та прозорість взаємодії. Прозорість домовленостей, ходу реалізації та звітування.
- Широка інформаційна підтримка. Комунікація співпраці та результатів назовні. Залучення ЗМІ. Комунікація через соціальні мережі.
- Наявність ресурсів: людських, фінансових, матеріальних.
- Є лідер (організація чи особистість), що просуває, адвокує, скеровує процес та результат.
- Проєкт передбачає навчання, обмін досвідом із іншими муніципалітетами, спільні навчальні поїздки.
- «Титанічна» та наполеглива робота ОГС для побудови довірливих стосунків, що позиціонує їх як відповідального партнера для співпраці.
- Готовність до співпраці між партнерами базується на діях, а не лише на розмовах. Важливо, щоб після взаємних домовленостей та обговорень, були реалізовані конкретні кроки для виконання домовленостей.
- ОГС мають експертизу, досвід роботи та бачення розвитку міста у сфері, яка потребує посилення або нова для представників ОМВ. Наприклад, гендерна рівність, вело-інфраструктура, залучення тощо.

Що мотивує ОМВ до співпраці:

- Можливість вирішити конкретну болючу проблему та покращити якість життя населення у місті.
- Успішно реалізовані спільні проєкти, в яких ОГС показали себе надійним, відкритим партнером. Досвід приємної, позитивної та успішної взаємодії посилює довіру до ОГС. Перший позитивний досвід співпраці надихає продовжувати та посилювати її, бути більш відкритими до взаємодії з іншими організаціями.
- Задоволеність благоотримувачів та вдячність від громади.
- Співпраця дає можливість відчувати підтримку прийнятих рішень, обраних напрямків розвитку. Успішно реалізовані проєкти у співпраці дають можливість відчувати підтримку зі сторони громади та зрозуміти, що представники/-ці ОМВ не є самотніми у своїх прагненнях вирішити проблемні питання, покращити умови життя, змінити місто.
- Можливість спільно запровадити інновації в місті, отримати та реалізувати передові, сучасні практики. Бути першими у реалізації подібних проєктів посилює відчуття гордості за свою роботу та своє місто. Представників/-ць ОМВ надихає можливість бути прикладом для ОМВ інших міст.
- Можливість уникнути критики в майбутньому та покращити образ муніципалітету.
- Розуміння, що співпраця покращує результати діяльності. Саморозвиток та можливість вдосконалити процес роботи та його результат. Запровадження більш ефективних та прозорих механізмів управління дає можливість, з одного боку, досягати результативності із затратами менших ресурсів, а з іншого боку – уникнути потенційної критики та конфліктів.
- Можливість навчатися та обмінюватися досвідом.

- Можливість краще зрозуміти потреби громади, особливо окремих соціальних груп з якими працюють ОГС, серед яких вразливі групи населення, велосипедисти, маломобільні групи, діти тощо.
- Можливість залучити лідерів думок до промоції або обговорення проєкту чи рішення.
- Можливість залучити волонтерську допомогу.
- Ключовою рисою успішної взаємодії, на думку представників/-ць ОМВ, є вміння слухати та прислуховуватись до точки зору одне одного, вміння доносити та обґрунтовувати критику, а також працювати з нею, робити висновки. На думку всіх інформантів/-ок як з ОМВ, так і з ОГС, за останні три роки представники/-ці муніципалітету дійсно навчились сприймати критику зі сторони ОГС та покращувати свою роботу на її основі. Причиною цього є в першу чергу політична воля вищого керівництва міста, освіта та саморозвиток (як ОМВ, так і ГО), а також збільшення досвіду успішної співпраці між ОГС та ОМВ.

Що мотивує ОГС до співпраці:

- Якісно реалізовані проєкти. Можливість пишатись результатом.
- Покращення якості життя в місті. Можливість вирішення нагальних, актуальних міських проблем.
- Можливість отримати реальний вплив на міську політику.
- Запровадження інновацій в своїй роботі та в місті.
- Можливість саморозвитку, здобуття нового досвіду роботи та обміну ним.
- Можливість отримати додатковий ресурс для реалізації проєктів.
- Відчуття підтримки та партнерства зі сторони ОМВ.

Що демотивує ОМВ до співпраці:

- Неконструктивна критика у форматі звинувачень без реального бажання розібратись в ситуації, а також взаємодіяти для вирішення проблеми чи питання. Коли критикують та звинувачують без попереднього аналізу процесу та результату.
- Брак мотивації брати участь в громадських консультаціях тих, кому подобаються рішення ОМВ. Наразі найчастіше залучаються до консультацій критично налаштовані активісти/-ки і значно менше залучаються ті, хто підтримують рішення влади. Це створює викривлення результатів обговорень та закріплює негативний досвід серед представників/-ць муніципалітету.
- Низький рівень відвідування заходів, консультацій та подій, організованих для громадськості.

Що демотивує ОГС до співпраці :

- Домовленості, що задекларовані, але не реалізуються. Якщо є обговорення та домовленості, наступним кроком мають бути дії для їх впровадження. Якщо таких кроків не відбувається, сторони, що брали участь в обговоренні, мають розуміти, в чому причина та які є механізми посилення реалізації.
- Низький рівень врахування спільних напрацювань, результатів дослідження та моніторингу, результатів та домовленостей під час форумів тощо.
- У разі відмови на звернення чи пропозицію або за неможливості їх реалізації сторони мають бути поінформовані про причини. Ці причини мають бути

обґрунтованими та зрозумілими. «Відписки» (формальні пояснення) демотивують.

- Брак поінформованості та комунікації зі сторони ОМВ.
- Нерозуміння, які є потреби у співпраці та як можна долучитись до розробки та впровадження міських політик.
- Непрозорість процесу та результату.
- Вибірковість у співпраці. Розподіл організацій на «знайомих», «своїх» та «інших».
- Відчуття браку мотивації до саморозвитку серед представників/-ць ОМВ.
- Брак ініціативи від ОМВ.

ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ, ЩО ЗАВАЖАЮТЬ СПІВПРАЦІ ОГС ТА ОМВ

Учасники/-ці якісного дослідження звернули увагу на ряд проблем та викликів, що заважають налагодженню співпраці. Обговорені проблеми були запропоновані для вибору найбільш актуальних під час кількісного опитування.

Одним із ключових викликів, на думку ОГС, що брали участь в якісному дослідженні, є брак системної співпраці та прозорих механізмів участі, реального впливу. Те, що організації називали найбільш дієвим механізмом впливу персональні зв'язки, з одного боку, є проявом тісної співпраці, а з іншого боку – браку прозорості механізмів налагодження взаємодії. Відповідно, організації, що не мають прямих контактів з представниками/-цями ОМВ не мають чіткого розуміння потреб ОМВ у співпраці та можливих дієвих механізмів налагодження контакту, взаємодії та участі в процесах прийняття рішень.

Важливим бар'єром для налагодження співпраці є розчарування інституцій внаслідок тривалих обговорень та підготовки проєктів чи програм, які не були реалізовані.

Однією із проблем на шляху посилення взаємодії є взаємні очікування проактивної позиції. Як ОГС, так і ОМВ очікують, що ініціаторами для співпраці будуть виступати обидві сторони. Наразі в більшості випадків ініціаторами співпраці виступають ОГС.

На думку учасників/-ць дослідження від ОМВ, у місті існують «опозиційно» налаштовані організації та громадські ініціативи. «Опозиційними» вони називають організації, що безпідставно критикують службовців, налаштовані на конфлікт і не готові його вирішувати, які бажають зірвати процес обговорення. Представники/-ці ОМВ вважають, що такі організації найчастіше переслідують не лише суспільні інтереси, а й мають політичні амбіції. З такими організаціями ОМВ не бажають взаємодіяти і цілеспрямовано не запрошують їх на консультації. Одночасно, вони відмічають, що ніхто не обмежує доступ на публічні події жодним організаціям.

В свою чергу, представники/-ці ОГС відмічають, що існування «заполітизованих» організацій у місті сьогодні є досить рідким явищем. Таких організацій всього декілька в місті. Вони пояснюють, що причинами конфліктів між ОМВ та ОГС є брак комунікації, відкритості та невміння вести конструктивний діалог з обох боків. Також деякі учасники/-ці дослідження від ОГС відмітили, що представники/-ці ОМВ після першого негативного досвіду взаємодії з активістами/-ками не бажають взаємодіяти в подальшому.

Деякі представники ОМВ відмічають, що майже не взаємодіють з ОГС через брак ініціативи зі сторони громадськості. Взаємодія відбувається з конкретними особами, а не організаціями, через незначну кількість реально діючих ОГС у необхідній сфері.

Страх критики та звинувачень зі сторони ОГС серед представників/-ць ОМВ пов'язаний із попереднім негативним досвідом або браком сприйняття критики як можливості для трансформацій.

Брак комунікації зі сторони частини департаментів та відділів. Більшість із департаментів міської ради добре комунікують про напрямки та результати своєї діяльності, однак є департаменти, що є більш закритими.

Представники ОМВ відмічають брак ставлення одне до одного як до партнерів, а не лише інституцій, що одне одному щось зобов'язані.

Брак обізнаності в сферах діяльності ОГС, сферах їх відповідальності та розподілу повноважень. Брак обізнаності в законодавстві. Брак компетенцій серед ОГС брати участь в дорадчих радах на рівні з експертами та представниками/-цями професійних спільнот.

Налаштованість деяких представників/-ць ОГС на критику та бажання висловити зауваження й нарікання, що супроводжується небажанням вести діалог та реально діяти для вирішення проблеми. Представники/-ці ОМВ відмічають, що особисте знайомство підвищує довіру одне до одного. Під час спілкування в соціальних мережах ОМВ отримують багато критики на свою адресу, а часто критично налаштована громадськість не реагує на запрошення прийти до службовця/-иці, познайомитися та обговорити можливі стратегії вирішення проблеми.

Під час анкетування було перевірено рівень розповсюдження тих або інших проблем у взаємодії ОГС та ОМВ. Так за результатами оцінок 40 респондентів, представників/-ць ОГС, найбільш поширеними проблемами є брак обізнаності у сферах відповідальності ОМВ, брак досвіду роботи з казначейством, небажання ділитися повноваженнями зі сторони ОМВ, брак взаємної довіри, брак позитивного досвіду співпраці.

Бар'єри на шляху співпраці ОГС та ОМВ

Питання: Що, на Ваш погляд, заважає співпраці між Організаціями громадянського суспільства (ОГС) та органами влади у м. Вінниця?

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОГС ТА ОВ (на основі результатів якісного дослідження):

- 1) Запровадити збір та оновлення єдиної для ОМВ м. Вінниці бази контактів всіх ОГС та громадських активістів міста.
- 2) Запровадити механізм систематичного (раз на квартал або раз на пів року) інформування одне одного про напрямки та пріоритети діяльності, обговорення можливостей для співпраці, актуальні потреби. Посилити механізми інформування про можливості доручення до громадських консультацій під час розробки стратегічних документів – міських та секторальних. Покращити механізми комунікації та інформування одне одного про діяльність та можливості співпраці. Представники/-ці ОМВ запропонували запровадити практику неформальних зустрічей голів департаментів та ОГС.
- 3) Розробити прозорий механізм налагодження інформування та взаємодії ОМВ та ОГС, пошуку партнерів для реалізації проєктів (в тому числі і грантових) за участі представників/-ць ОМВ та ОГС. На прикладі інших міст: це може бути окремий відділ чи департамент (м. Львів, м. Варшава), кожен департамент або відділ може мати відповідальну контактну особу, це може бути реалізовано в форматі платформи (м. Київ) тощо.
- 4) Посилити практики обміну досвідом та реалізації проєктів у співпраці. Посилити просвітництво щодо зон відповідальності та діяльності ОМВ.

- 5) Продовжувати стимулювати практики забезпечення прозорості діяльності ОМВ та ОГС;
- 6) Запровадження механізмів експертного обговорення та переосмислення напрямків діяльності та способів реалізації міських цільових програм у різних сферах діяльності міста. Особливо в сфері культурного розвитку, освіти, збереження навколишнього середовища, охорони здоров'я;
- 7) Розглянути можливість створення хабів для розвитку культурного та креативного кластеру, а також посилення соціально відповідального підприємництва та взаємодії ОГС та бізнесу.
- 8) Прийняти програму спрямовану на розвиток громадянського суспільства та посилення співпраці.
- 9) Заохочувати ОГС моніторити діяльність ОМВ. Стимулювати розвиток практик дослідження та аналітики в різних сферах міського розвитку. Розробити та запровадити механізм підтримки моніторингових організацій, що одночасно збереже їх незалежність та незаангажованість.
- 10) Запровадити механізм «соціального замовлення» та делегування частини функції органів влади організаціям громадянського суспільства на засадах прозорості та відкритості.
- 11) Запровадити прозорих механізмів включення проєктів ОГС та їх фінансування через програми розвитку.
- 12) Посилити прозорість діяльності комунальних підприємств.
- 13) Посилити співпрацю ОГС та комунальних підприємств, закладів та установ.
- 14) Запровадити звітування представників/-ць ОМВ щодо взаємодії з громадськістю, про форми та результати їх залучення до процесу прийняття рішень.
- 15) Запровадити прозорі та доступні механізми консультацій щодо розробки програм розвитку на ранніх етапах роботи над документом. Покращити систему інформування про консультації.
- 16) Продовжити організовувати форуми для ОГС та ОМВ. Запровадити аналогічні форуми за сферами міського розвитку.
- 17) Запровадити практику моніторингу потреб ОГС на системній основі.
- 18) Запрошувати представників громадськості до містобудівної ради. Реалізовувати освітні заходи для посилення рівня експертизи ОГС у сфері містопланування.
- 19) Запроваджувати практики обміну успішними прикладами та механізмами співпраці ОГС та ОМВ. Популяризувати ці приклади не лише серед ОМВ, а й для широкої аудиторії.
- 20) Ініціювати зміни до нормативних документів та законодавства для запровадження обов'язкових громадських консультацій на ранніх етапах розробки стратегічних документів та містобудівної документації.
- 21) Залучати лідерів/-ок громадської думки та активістів, яким довіряє спільнота для інформування про проєкти, рішення та можливості взяти участь у консультаціях та реалізації проєктів.

АКТАЛЬНІ ПОТРЕБИ НАЛАГОДЖЕННЯ СПІВПРАЦІ

Потреби у співпраці на основі результатів якісного дослідження:

- 1) Сфери, що потребують посилення співпраці: 1) креативні та культурні індустрії, розвиток сучасного мистецтва в місті; 2) охорона здоров'я; 3) безробіття та ринок праці, налагодження співпраці технікумів та роботодавців; 4) збереження

- навколишнього середовища; 5) розвиток підприємництва; 6) молодіжне підприємництво; 7) архітектура та містобудування; 8) екологічний моніторинг.
- 2) Реалізація спільних проєктів у сфері антикорупційної діяльності.
 - 3) Аналітична, дослідницька та експертна підтримка процесу прийняття рішень.

Потреби співпраці, потенційні сфери для співпраці на основі кількісного дослідження

Питання: В яких сферах сьогодні такі організація, як Ваша потребують налагодження співпраці з органами влади?

Вибірка: 26 представників та представниць ОГС, що відповіли на питання

ВЗАЄМОДІЯ ОГС МІЖ СОБОЮ

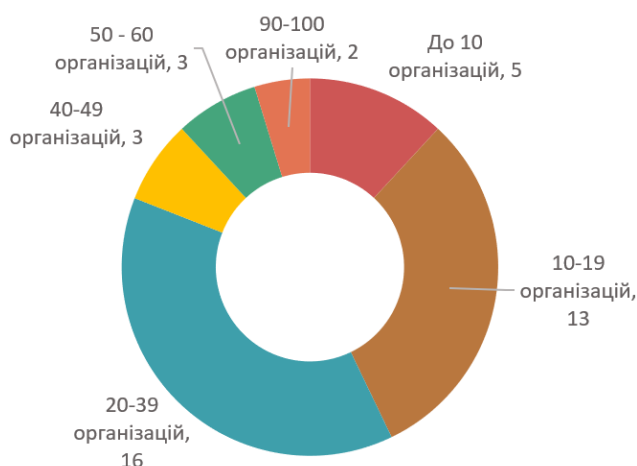
Налагодження взаємодії та мережування між ОГС дає можливість посилити сталість діяльності та впливовості ГС в наших містах. Метою даного дослідження було оцінити практики взаємодії організацій громадянського суспільства та виявити ключові механізми посилення співпраці та розбудови партнерств.

Під час анкетування ОГС було запропоновано оцінити їх досвід співпраці з іншими громадськими організаціями. Оцінка досвіду базувалась на 3-х ключових сферах: знання громадських організацій, досвід взаємодії, досвід співпраці та оцінка цього досвіду.

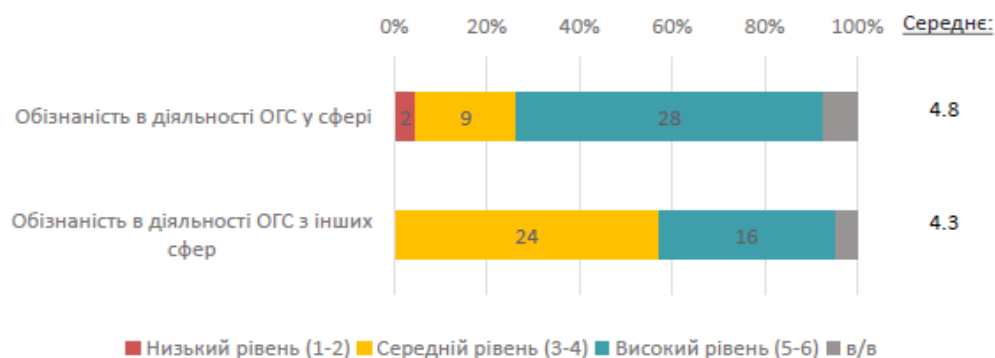
Організації, що взяли участь в анкетуванні вище середнього оцінили свій рівень обізнаності щодо діяльності інших організацій у їх сфері та інших сферах. Четверть організацій знають до 20 організацій, більше третини організацій зазначили, що знають від 20 до 40 організацій, чверть організацій, що взяли участь у дослідженні, знають 40 та більше організацій.

Знання громадських організацій

Кількість відомих організацій

Рівень обізнаності

■ Низький рівень (1-2) ■ Середній рівень (3-4) ■ Високий рівень (5-6) ■ в/в

Питання: Скільки діючих організацій громадянського суспільства або неформальних громадських ініціатив в м. Вінниця Ви знаєте?

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

За результатами кількісного дослідження, найбільш розповсюдженими формами взаємодії є: відвідування подій інших ОГС, участь в Спілці ОГС «Мережа “Місто змістів”», організація спільних подій, неформальна взаємодія з учасниками/-цями інших організацій, участь у проектах інших організацій у якості запрошеного

експерта/спікера. Найменш розповсюдженими формами співпраці є конфліктна взаємодія, надання ресурсної підтримки, надання освітніх послуг для інших організацій.

Форми взаємодії організацій

Питання: В яких формах взаємодії з іншими організаціями громадянського суспільства брала участь Ваша організація за останні 2 роки?

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

Більшість організацій, що взяли участь у дослідженні мають досвід співпраці з іншими організаціями. Половина організацій, що взяли участь у дослідженні мають досвід співпраці із 1-5 організаціями.

Співпраця між ОГС за останні 2 роки

Кількість організацій, з якими співпрацювали

Хто ініціює співпрацю

Питання: якою кількістю організацій/ініціатив Ваша організація співпрацювала за останні 2 роки? Хто найчастіше був ініціатором співпраці?

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

Учасники/-ці, що взяли участь у якісному дослідженні, відмічають посилення співпраці між організаціями в місті. Вони зазначають, що більшість організацій відчують потребу у співпраці та мають такий досвід. Інформанти/-ки відмічають, що за останні 2-3 роки дискурс серед організацій змінився від конкуренції до взаємодії та кооперації. Інформанти/-ки мають досвід співпраці з організаціями як на міському рівні, так і на національному. Більшість з учасників/-ць дослідження виявили бажання вкладати ресурси та час для розбудови такої співпраці за умови наявності спільної мети. Найчастіше кооперація між організаціями будується на довірі, особистих контактах та попередньому досвіді позитивної співпраці. Стимулом для посилення співпраці між організаціями, з одного боку, було зростання інституційної спроможності організацій, з іншого боку – заснування хабу «Місто Змістів» як майданчика для знайомства та взаємодії. Спільна участь у заходах та подіях також стимулюють налагодження співпраці. Так, деякі організації відмітили, що познайомились із майбутніми партнерами під час спільної участі у форумах та фестивалях.

Одночасно, декілька інформантів/-ок якісного дослідження відмічають, що більшість організацій дійсно починають розуміти потребу співпраці, однак відбувається вона не на системному рівні, а також не всі організації дійсно готові до такої співпраці на інституційному рівні. Організації дійсно готові спільно працювати в кризових ситуаціях, однак системної співпраці не відбувається. Таким організаціям бракує як часових, так і людських ресурсів, спроможності реалізовувати проєкти на якісному рівні, відповідно, і брати участь у співпраці на партнерських засадах. Таким чином, учасники/-ці дослідження відзначають, що мережування та співпраця організацій відбувається, але не на достатньому рівні. Тому розбудова умов для співпраці серед ОГС потребує подальшої роботи як самих організацій, так і ресурсної підтримки зі сторони донорських інституцій.

Серед учасників/-ць дослідження є і представники/-ці організацій, що висловили думку про те, що в їх сфері співпраця між організаціями майже не відбувається на міському рівні. Така співпраця відбувається на обласному та національному рівнях. Вони також підкреслювали відчуття, що міські організації діють більше самі по собі і не готові до кооперації. Причиною такої ситуації є конкуренція за ресурси та незначна кількість діючих організацій.

Серед ключових факторів, що мотивують організації до співпраці, є розуміння, що лише за умови кооперації виникає можливість дійсно впливати на міську політику та реалізовувати проєкти якісно. Саме співпраця відкриває можливості до обміну досвідом, народження якісно нових ідей та спільного розвитку організацій. Партнерства допомагають і більш ефективно використовувати фінансові та людські ресурси.

Ключовими факторами, що **зумовлюють успішну співпрацю** між організаціями, є:

- 1) Бачення спільної мети та схожих методів її досягнення. Мета має бути чітко сформульована та досяжна.
- 2) Довіра одне до одного. Домовленість про спільні цінності та принципи роботи.
- 3) Взаємна відповідальність та дотримання домовленостей (особливо дедлайнів).
- 4) Надійність партнерів, розуміння, що організація не вийде з партнерства на шляху до реалізації проєкту.

- 5) Успішний попередній досвід взаємодії (тестування партнерства на короткотривалих проєктах).
- 6) Готовність вкладати ресурси в налагодження та підтримку комунікації для плідної співпраці;
- 7) Націленість на результат. Організації готові кооперуватися за умови не лише обговорень проблем та можливостей їх вирішення, а й для спільної дії. Бажання реальних змін, а не лише реалізації проєктів заради самих проєктів.
- 8) Прозорість діяльності та публічність звітування про джерела фінансування.
- 9) Рефлексивність, критичність та моніторинг процесу реалізації та результатів проєкту.

Під час кількісного анкетування ОГС обирали ключові способи інформування одне одного про можливості співпраці. Найбільш розповсюдженим механізмом комунікації є персональне звернення та запрошення, далі йдуть оголошення в соціальних мережах та публічних заходах. Найменш розповсюдженими є організація конкурсів для пошуку партнерів.

Як інформують про можливість співпраці ОГС

Питання: Як Ви інформуєте інші організації про можливість співпраці з Вами?

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ, ЩО ЗАВАЖАЮТЬ КООПЕРУВАТИСЯ ОГС

Серед ключових проблем, з якими зіштовхуються ОГС під час співпраці та кооперації, за результатами якісного дослідження, є:

- 1) брак спільної бази контактів організацій, що реально діють в місті та бажають співпрацювати;
- 2) брак спільної мети для об'єднання;
- 3) різні цінності та принципи діяльності, що унеможливають співпрацю;
- 4) брак успішних прикладів системної взаємодії для досягнення реального результату; з іншого боку деякі організації вже мають негативний досвід участі в коаліціях;
- 5) брак ресурсів для роботи над розбудовою партнерств;
- 6) у сфері громадянського суспільства в місті є відчуття поділу організацій на «провладних» та незалежних. Організації, які інші відносять до «провладних» відзначають, що знають про такий «стереотип» щодо їх діяльності, але

підкреслюють, що дійсно співпрацюють з ОМВ, проте не пов'язані з ними жодними зв'язками, окрім зв'язків співпраці та є незалежними. І ті, й інші організації мають досвід співпраці з ОМВ. Вирішенням цієї проблеми може бути публічне звітування про реалізовані проекти та джерела їх фінансування. Також важливим є дійсне збереження незалежності та відсутності політизованості своєї діяльності.

Виявлені під час якісного етапу дослідження проблеми, з якими зіштовхуються ОГС, були оцінені під час анкетування. Так, найбільш розповсюдженими бар'єрами на шляху до налагодження співпраці є брак довіри, розбіжність цінностей, відсутність мети для об'єднання, брак позитивного досвіду співпраці та розчарування у позитивних результатах такої взаємодії, відсутність інформації про можливості співпраці.

Бар'єри на шляху до кооперації

Питання: Що заважає організаціям громадянського суспільства співпрацювати та кооперуватись?
Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

Учасники/-ці кількісного та якісного дослідження зазначили спільні напрямки для об'єднання.

ПОТЕНЦІЙНІ НАПРЯМКИ СПІВПРАЦІ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ПОСИЛЕННЯ СПІВПРАЦІ МІЖ ОРГАНІЗАЦІЯМИ (на основі результатів якісного дослідження):

- 1) Для налагодження системної взаємодії з метою реальних змін в міській політиці необхідно чітко визначити спільну мету, навколо якої варто об'єднуватися.
- 2) Посилення міжсекторальної співпраці. Реалізація спільних проєктів організаціями із різних сфер діяльності, наприклад, організаціями зі сфери культури та соціальної сфери.
- 3) Організації бачать можливість для кооперації з метою обміну досвідом та посилення молодих організацій. Надання консультацій та підтримки громадським ініціативам, що того потребують.
- 4) Спільна організація фестивалів, подій, форумів.
- 5) Кооперація з метою отримання приміщення для створення культурного та креативного кластеру.

- 6) Створення платформи для обміну потребами кооперації та співпраці.
- 7) Для посилення та мотивації до співпраці необхідно реалізовувати видимі для мешканців/-ок проєкти, а також популяризувати успішні практики співпраці.
- 8) Потенційні напрямки для кооперації:
 - a. охорона здоров'я;
 - b. культура та креативні індустрії;
 - c. охорона навколишнього середовища;
 - d. антикорупційна діяльність;
 - e. розробка спільних методик для дослідження та оцінок у сферах, де такі дослідження реалізуються – просторові дослідження, моніторинг діяльності ОМВ тощо;
 - f. аналітична та дослідницька діяльність;
 - g. кооперація для спільного адвокатування змін у місті.

ПОТЕНЦІЙНІ НАПРЯМКИ СПІВПРАЦІ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ПОСИЛЕННЯ СПІВПРАЦІ МІЖ ОРГАНІЗАЦІЯМИ (на основі результатів кількісного дослідження)

Що може об'єднати ОГС

Скільки часу готові приділяти такій діяльності

Питання: Для досягнення, якої Мети Ваша організація готова об'єднуватись з іншими, вступати в коаліції та кооперуватись для системної взаємодії? Якщо організації будуть готові до кооперації із Вашою ініціативою для досягнення перелічених Вами цілей. Скільки часу Ви готові інвестувати для підтримки такої взаємодії?

Вибірка: 38 представників та представниць ОГС, що відповіли на питання

ДІЯЛЬНІСТЬ ХАБУ «МІСТО ЗМІСТІВ»

Метою дослідження були визначення ролі та оцінка діяльності Хаб «Місто Змістів» та пошук можливих напрямків розвитку діяльності інституції.

Учасники/-ці якісного дослідження відзначають, що заснування хабу «Місто змістів» позитивно вплинуло на розвиток громадянського суспільства. Сьогодні хаб сприймається здебільшого як подієвий майданчик для ОГС та ОМВ. Це платформа зустрічі, знайомства та мережування. Хаб з'явився у відповідь на запит ОГС щодо простору для взаємодії та кооперації, як майданчик, що забезпечить розвиток громадського сектору. Заснування хабу було ініціативою громадськості й відповідало на їх потреби. Для деяких організацій хаб став місцем заснування їх ініціативи.

Майже всі учасники/-ці анкетування знають про існування хабу «Місто змістів». Для більшості досвід взаємодії з хабом – це участь у подіях та організація власних.

Діяльність хабу «Місто змістів»

Знання про діяльність Хаб «Місто Змістів»

Форми взаємодії

Питання: Чи відомо Вам про діяльність хабу «Місто змістів» у Вашому місті?

Оберіть варіанти відповіді, які відображають досвід взаємодії Вашої організації з хабом «Місто змістів».

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

Майже половина респондентів/-ок (18 осіб), що знають про діяльність Хабу, в час до карантинних обмежень відвідували Хаб декілька на місяць, чверть (10 осіб) відвідували хоча б раз на 3 місяці і частіше, чверть учасників/-ць дослідження відвідують раз на півроку або взагалі не відвідували протягом осені та зими 2019-2020 року. Серед найбільш відвідуваних подій є навчальні заходи та форуми, стратегічні сесії Мережі «місто Змістів» та громадські консультації, організовані муніципалітетом.

Відвідування Хабу «Місто змістів»

Частота відвідування Хаб «Місто Змістів»

Події, що відвідували

Питання: Оберіть події, що Ви відвідували за останні 2 роки у хабі "Місто змістів" або у партнерстві з ним. З якою періодичністю Ви відвідували Хаб "Місто змістів" восени 2019 та взимку 2020 року?

Вибірка: 40 представників та представниць ОГС, що знають про діяльність Хаб «Місто змістів»

Для більшості учасників/-ць анкетування хаб «Місто змістів» є майданчиком для проведення подій, мережування та налагодження партнерств. Найменша кількість респондентів відмітили, що хаб – це простір освіти у сфері міського розвитку, майданчик для стратегічного розвитку та інкубатор для ідей та ініціатив. Під час анкетування представниками/-цями ОГС було обрано ключові напрямки розвитку хабу «Місто змістів». Найбільш бажаними є збереження наявних активностей: проведення подій, розбудова співпраці ОГС та ОМВ, мережування. Половина респондентів

відмітили, що хотіли б бачити майбутню роль хабу «Місто змістів» у посиленні впливовості ОГС та залученні мешканців/-ок до процесів прийняття рішень у місті.

Ключові напрямки діяльності сьогодні

Бажані напрямки діяльності

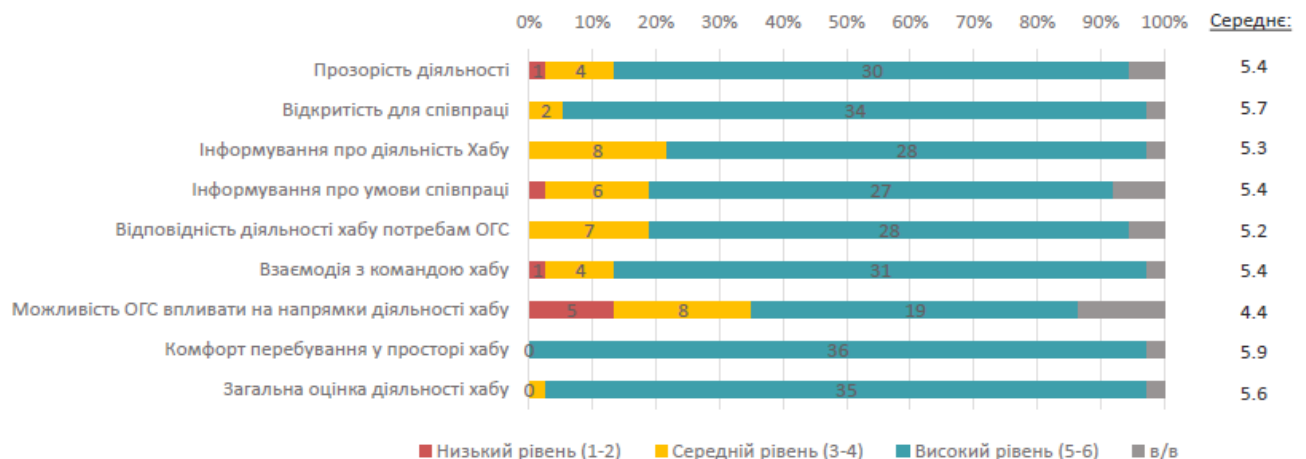
Питання: Яка ключова роль хабу «Місто змістів» в розвитку міста та громадського сектору? Якщо говорити про пріоритети діяльності хабу на найближчі 2 роки, які з перелічених функцій має відігравати Хаб "Місто Змістів"?

Вибірка: 40 представників та представниць ОГС, що знають про діяльність Хаб «Місто змістів»

Респонденти/-ки високо оцінили діяльність хабу за всіма запропонованими параметрами. Середні оцінки за більшістю із характеристик перевищують 5 балів за 6-бальною шкалою. Найнижчу середню оцінку через значну кількість відмов від

відповідей хаб отримав за критерієм можливості впливати на напрямки його діяльності.

Оцінка діяльності хабу «Місто змістів»

Питання: Оцініть діяльність хабу «Місто Змістів» за 6-бальною шкалою, від 1 до 6 за зазначеними критеріями.

Вибірка: 37 представників та представниць ОГС, що знають про діяльність Хаб «Місто змістів» та відповіли на питання.

ЩО ПОДОБАЄТЬСЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ХАБУ (за результатами якісного дослідження)

- 1) хаб став важливим майданчиком для кооперації та продовжує відігравати цю роль;
- 2) відкритий та привітний колектив, що завжди готовий допомогти;
- 3) хороший менеджмент місця та розподіл часу для всіх;
- 4) можливість провести захід в якісному, доступному просторі;
- 5) започаткований форум дав можливість налагодити співпрацю між ОГС та ОМВ;
- 6) є місце для неформальної взаємодії та кава-пауз;
- 7) доступність простору для маломобільних груп;
- 8) це майданчик неформальної взаємодії з ОМВ, тут є можливість провести зустріч та обговорення на «нейтральній» території;
- 9) новий, інноваційний простір, що надихає на зміни, на протипагу кабінетам міської ради;
- 10) є достатнього розміру для проведення заходів з публічних консультацій;
- 11) наявність адміністрації дає можливість забезпечити його сталість, функціонування та підтримку;
- 12) допомога в організації заходів із залучення громадськості та інших зацікавлених груп;
- 13) консультування представників/-ць ОМВ у сфері взаємодії з громадськістю;
- 14) довіра та повага до представників/-ць команди хабу;
- 15) майданчик для мережування із організаціями та інституціями з інших міст.

Для учасників/-ць кількісного дослідження найбільш сильними сторонами Хабу є Відкритість до взаємодії та його команда. Респонденти/-ки також цінують атмосферу та якість простору, а також чіткий порядок взаємодії.

Що подобається в діяльності Хабу «Місто змістів» (за результатами кількісного дослідження)

Питання: Що Вам подобається в діяльності хабу "Місто змістів"?

Вибірка: 30 представників та представниць ОГС, що знають про діяльність Хаб «Місто змістів» та відповіли на питання

ЩО ВАРТО ПОКРАЩИТИ (за результатами якісного дослідження):

- 1) необхідний подальший розвиток форуму взаємодії ОГС та ОМВ на основі переосмислення його задач та способів їх досягнення;
- 2) має стати майданчиком не лише для подій, а й для навчання, обміну досвідом, «місцем, де діляться експертизою». До початку карантинних обмежень були реалізовані перші кроки;
- 3) краще інформувати про події, що відбуваються у просторі, проте інформування не має перерости в спам;
- 4) реалізовувати більше подій для спільноти підприємців, подій для знайомства ОГС та бізнесу, посилити залучення бізнесу, ініціювати обговорення на економічну тематику;
- 5) більш відкрито та зрозуміло інформувати про умови проведення подій. Деякі організації вважають, що проведення подій в хаб «Місто змістів» є платним, хоча це не відповідає дійсності.

Половина учасників/-ць анкетування на запитання про необхідні напрямки змін чи покращень відмітили, що Хаб не потребує особливих змін та добре функціонує і зараз. Серед тих, хто надавав пропозиції є рекомендації посилення стратегічного планування та залучення до даного процесу, пріоритизувати розвиток ОГС в своїй діяльності, посилення незаангажованості, гнучкості та адаптації до сучасних змін і викликів, розширення простору тощо.

Що варто змінити/покращити в діяльності Хаб «Місто змістів» (за результатами якісного дослідження):

Питання: Що може хаб "Місто змістів" покращити у своїй роботі?

Вибірка: 37 представників та представниць ОГС, що знають про діяльність Хаб «Місто змістів» та відповіли на питання

ДОДАТКОВІ ПОТРЕБИ, ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ПРОСТОРОМ:

- 1) Більший простір, але відповідної якості, для проведення чисельних громадських обговорень та слухань. Ця потреба особливо актуальна в пост-пандемічний час.
- 2) Створення майданчику для взаємодії культурних та креативних індустрій, простору розвитку альтернативної культури, реалізації сучасних культурних практик.
- 3) Створення майданчика для взаємодії підприємців.
- 4) Реалізація подібних проєктів (хабів) в інших населених пунктах Вінницької територіальної громади.

ХАБ «МІСТО ЗМІСТІВ» ТА СПІЛКА ОГС «МЕРЕЖА МІСТО ЗМІСТІВ»: ВЗАЄМОДІЯ ТА ВИКЛИКИ

Заснування хабу ОГС вважають своєю ідеєю. Представники/-ці мережі наголошують, що саме вони стояли у витоків ідеї такого простору та адвокували його заснування. Даний простір став відповіддю на запит розвитку громадянського суспільства, кооперації організацій між собою та з ОМВ. Хаб задумувався як простір «самоврядування» громадянського суспільства. Заснування Хабу відіграло значну роль для розвитку ОГС та створення мережі ОГС, стало важливим кроком, що показав можливість успішної співпраці ОГС.

Сьогодні хаб відіграє роль майданчику для проведення подій та зустрічей. І це лише частково відображає бачення представників/-ць мережі його місця та ролі. Простір є майданчиком обміну досвідом лише частково. А простором, що посилює спроможність, самоврядність та незалежності ОГС, яким мав би бути, так і не став.

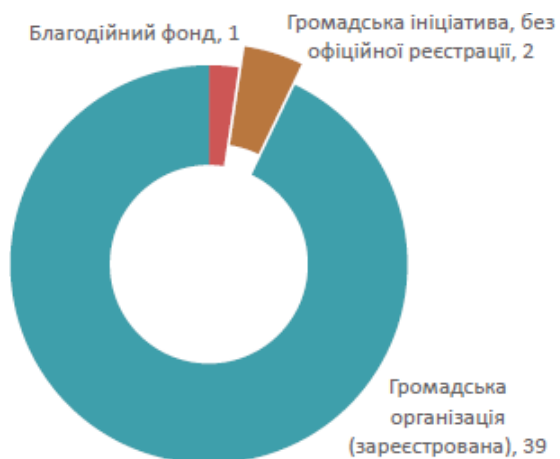
Під час обговорення ролі хабу з представниками/-цями мережі ОГС були виявлені протиріччя у сприйнятті хабу сьогодні та очікуванні його ролі та місця в майбутньому. Серед таких протиріч є:

- 1) Брак розуміння права власності на простір та відповідальності за нього. З одного боку, учасники/-ці мережі стояли у витоків розробки ідеї хабу, брали участь у напрацюванні його концепції. З Іншого боку, сьогодні є нерозуміння, кому належить цей простір та для кого він: належить він муніципалітету чи ОГС? Представники/-ці мережі відчують брак впливу на формування пріоритетів діяльності простору та брак відповідальності за нього. Це сталося тому, що ОМВ перебало на себе функцію його створення та адміністрування, на думку деяких інформантів/-ок.
- 2) Хаб не задовольнив потреби ОГС у просторі для роботи. Сьогодні ОГС, що належать до мережі, зазначають, що організації потребують простору для своєї діяльності. Сьогодні місто має обмежені можливості щодо оренди таких просторів. Коли обговорювалася концепція абу, дана потреба була теж актуальною і хаб мав би відповідати на даний запит – стати коворкінгом. З іншого боку, організації зазначають, що потребують окремих офісів. Саме тому питання потреби місця для організацій громадянського суспільства лишається відкритим.
- 3) Брак налагоджених, закріплених процедур взаємодії та сфер відповідальності. Взаємодія ОГС, що належать до Мережі та хабу ґрунтується на персональній взаємодії та усних домовленостях. Зміна команди хабу призведе до потреби налагоджувати співпрацю від початку.
- 4) Брак чіткого розподілу обов'язків та зон відповідальності КП «Інститут розвитку міст» та хабу «Місто змістів».

Отже, сьогодні існує запит на обговорення та рефлексію досвіду заснування хабу «Місто змістів» та домовленостей про подальшу взаємодію. Є потреба закріпити сфери впливу та відповідальність за простір, а також за місця та ролі Мережі.

ПРОФІЛЬ УЧАСНИКІВ ТА УЧАСНИЦЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

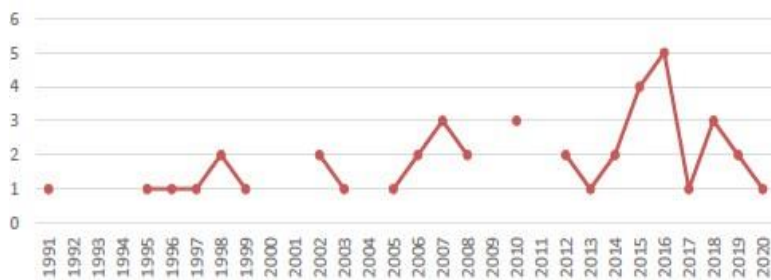
Тип організації

Питання: До якого типу належить Ваша організація?

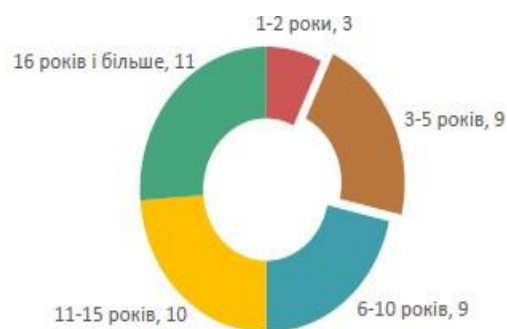
Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

Вік організацій учасників

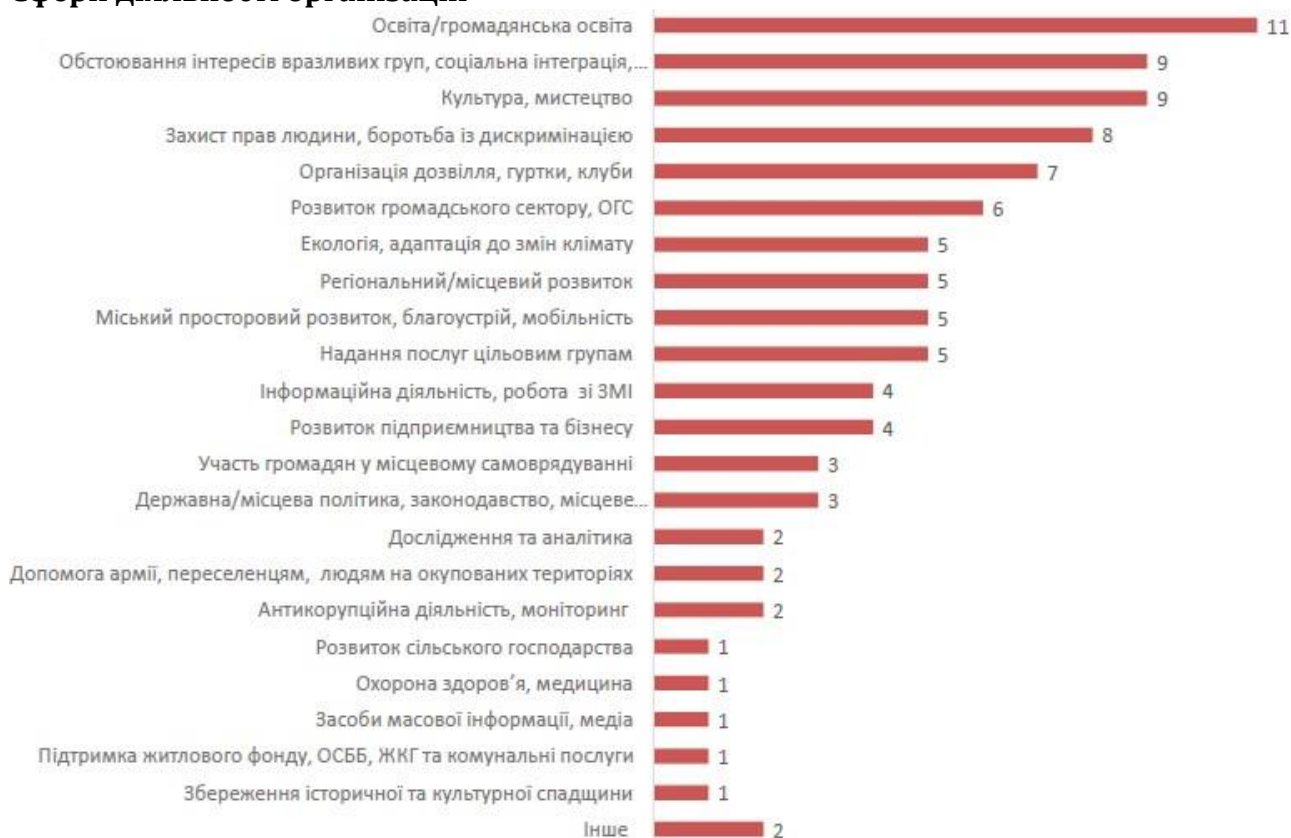

Питання: Рік створення організації/ініціативи

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

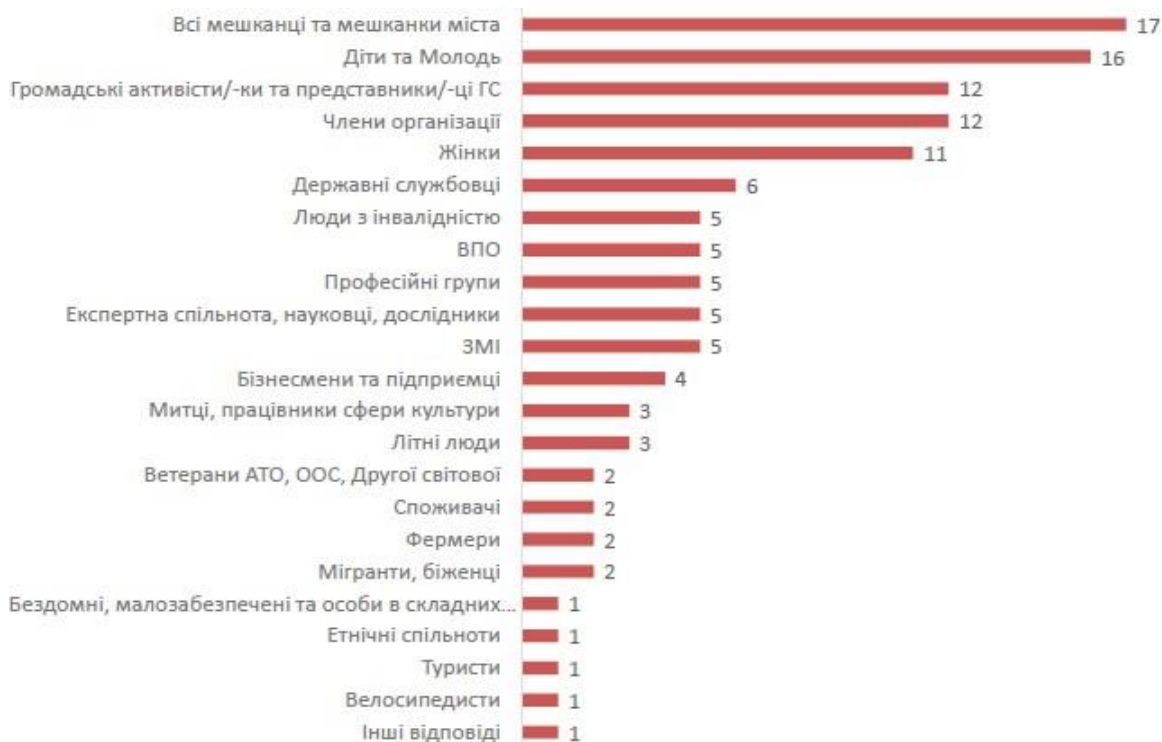
Сфери діяльності організацій

Питання: Якою є ключова сфера діяльності Вашої організації?

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

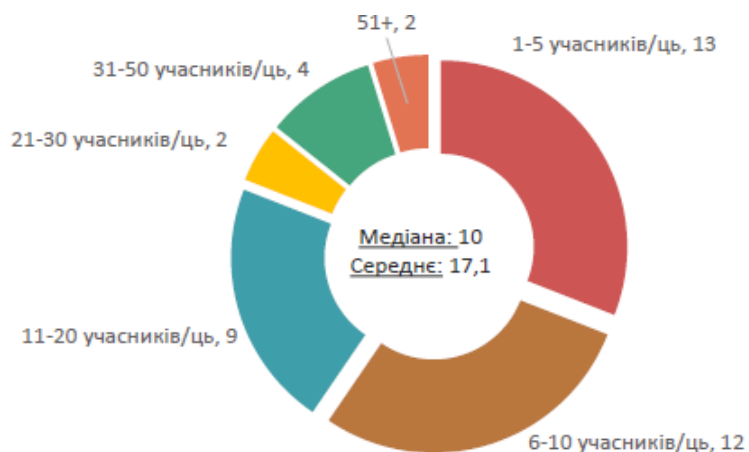
Аудиторія ОГС

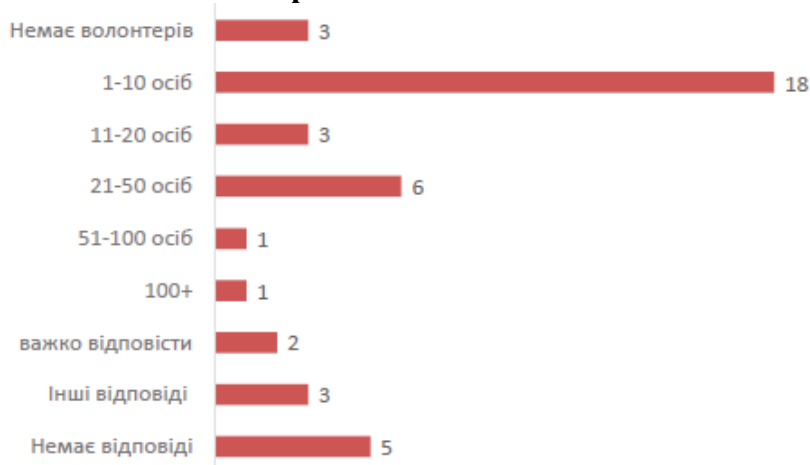
Питання: Хто є основною аудиторією (клієнтом) Вашої організації?

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

Кількість постійних учасників/ць організації (в тому числі працівників/ць)

Кількість волонтерів

Питання: Кількість постійних активних учасників та учасниць (в тому числі співробітників) організації/ініціативи:

Кількість волонтерів із якими постійно взаємодія Ваша організація

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

Джерела фінансування

Питання: Якими є основні джерела фінансування Вашої організації за останні 1,5 роки?

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

Джерела інформація про місто та міський розвиток

Питання: З яких джерел Ви найчастіше отримуєте інформацію про міський розвиток та міські новини м. Вінниця?

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

Способи інформування про діяльність ОГС

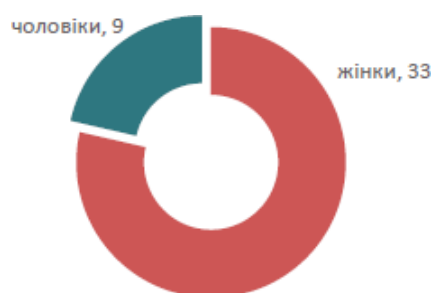

Питання: Яким чином Ваша організація інформує про свою діяльність?

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС

Інформація про респондентів/-ок

Гендер

Роль в організації

Питання: Якою є Ваша посада в організації/ініціативи? Ваш гендер

Вибірка: 42 представників та представниць ОГС